

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

**ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ
Навчально-методичний посібник**

Укладачі: Ющик О.І., Жаровська Г.П.

**Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024**

УДК 343.241

П-75

Друкується за рішенням Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 9 від 26 червня 2024 року)

Рецензенти:

Марчак Віталій Ярославович, заступник голови Апеляційного суду
Чернівецької області, доктор юридичних наук, професор;

Острогляд Олександр Васильович, кандидат юридичних наук,
доцент, професор кафедри права та публічного управління ЗВО
«Університет Короля Данила»

Укладачі: Ющик О.І., Жаровська Г.П.

П-75 Призначення покарання: навч.-метод. посібник. Чернівці :
Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 96 с.

Пропоноване видання складено відповідно до освітньої програми
«Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 081 «Право», галузь знань 08 «Право».
Подано теми і плани лекційних занять, практичних занять, завдання у
формі кейсів, наведено питання до самостійної роботи та заліку. Для
здобувачів вищої освіти Освітньої програма Право, спеціальності 081
Право.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

ЗМІСТ

Робоча програма курсу	4
Теми лекційних занять	10
Теми та зміст практичних занять, завдання	17
Змістовий модуль 1 Поняття, мета та система покарання	17
Тема 1.1. Поняття та мета покарання.....	17
Тема 1.2. Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання	24
Тема 1.3. Проблеми призначення основних покарань у судовій практиці 28	
Тема 1.4. Проблеми призначення у судовій практиці покарань, що можуть застосовуватися як основні, так і додаткові	34
Тема 1.5. Додаткові покарання, передбачені в кримінальному законодавстві.....	38
Тема 1.6. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення	45
Змістовий модуль 2 Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення	50
Тема 2.1. Призначення покарання за кримінальне правопорушення вчинене у співучасті.....	50
Тема. 2.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.....	55
Тема 2.3. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання	60
Тема 2.4. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.....	63
Тема 2.5. Призначення покарання за сукупністю вироків	69
Тема 2.6. Призначення покарання неповнолітнім	73
Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «призначення покарання	81
Перелік нормативно-правових актів і рекомендованої літератури	90

РОБОЧА ПРОГРАМА КУРСУ

1. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни “Призначення покарання ” є поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти щодо правової природи видів покарання, юридичного механізму та особливостей призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення як етапу застосування санкцій кримінально-правових норм та набуття практичних навиків призначення покарання.

Вивчення вибіркової дисципліни «Призначення покарання» надає можливість здобувачам правам оволодіти механізмом застосування покарання на практиці та правильно вирішувати питання, які виникають при призначенні покарання. Під час вирішення практичних ситуацій (казусів) здобувач вищої освіти застосовує знання, набуті під час вивчення дисциплін кримінально-правового спрямування та застосовує їх на практиці. Отримані практичні навички під час занять на вибірковій дисципліні в подальшому сприятимуть правильному застосуванню норм чинного законодавства в практичній діяльності правника.

Компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення спецкурсу:

знати:

- ✓ норми чинного Закону про кримінальну відповідальність, що регламентують умови та порядок застосування видів покарань, передбачених Кримінальним кодексом України; рішення Конституційного Суду України, Верховного Суду України та судової практики, які стосуються практичних питань призначення покарання; виявлення допущених типових помилок судової практики при призначенні покарань за вчинення кримінальних правопорушень, та особливі шляхи їх подолання;
- ✓ положення міжнародних конвенцій, стандартів, що стосуються захисту прав людини та її основоположних свобод, практики Європейського суду з прав людини при вирішенні питань захисту засуджених осіб та правомірного застосування покарання;
- ✓ історичні умови законодавчого закріплення та формування інститутів системи та видів покарання, загальних засад призначення покарання.

вміти:

- ✓ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також зміст правових інститутів, що визначають умови і порядок застосування окремих видів покарань та їх призначення покарання, встановити покарання особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, та закріплювати своє рішення у мотивувальній частині обвинувального вироку суду;
- ✓ наводити аргументи на правильне застосування норм чинного Закону про кримінальну відповідальність, положень Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику призначення судами кримінального покарання» від 24 жовтня 2003 року, що стосуються призначення покарання особі, яка винна у вчиненні кримінального покарання;
- ✓ аналізувати винесені вирокі з призначення покарання, формувати та обґрунтовувати правові позиції, які стосуються призначення покарання;
- ✓ критично та системно аналізувати правові явища і застосовувати набуті знання у призначенні покарання;
- ✓ самостійно готувати процесуальні документи правозастосування норм кримінального законодавства при призначенні покарання.

володіти:

- ✓ навиками: застосування норм матеріального кримінального права в практичній діяльності, обґрунтування власної правової позиції, застосування правничої аргументації (обвинувачення/захисту) у кримінальному провадженні щодо кримінальних правопорушень;
- ✓ застосування кримінально-правових норм в конкретних ситуаціях, що складаються у процесі попередження протиправної поведінки;
- ✓ кваліфікації суспільно небезпечних діянь;
- ✓ тлумачення і застосування кримінально-правових норм і на основі цих норм приймати законні, обґрунтовані та вмотивовані рішення при призначенні покарання;
- ✓ аналізу судової практики та оцінювати її з точки зору відповідності закону і міжнародним зобов'язанням України.

2. Результати навчання

Курс «Призначення покарання» повинен сприяти розвитку у здобувачів вищої освіти наступних умінь і навичок:

Загальні компетентності:

- ✓ ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ✓ ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ✓ ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ✓ ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. В результаті опанування навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен оволодіти:

- ✓ ФК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- ✓ ФК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;
- ✓ ФК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- ✓ ФК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;
- ✓ ФК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;

Програмні результати навчання:

- ✓ ПРН 1 Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин.
- ✓ ПРН 3 Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ✓ ПРН 4 Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
- ✓ ПРН 5 Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
- ✓ ПРН 6 Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

Дослідницькі навички:

- ✓ ПРН 8 Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ✓ ПРН 13 Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
- ✓ ПРН 14 Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї

- професійної діяльності.
- ✓ ПРН 17 Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
 - ✓ ПРН 19 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
 - ✓ ПРН 21 Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самотійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3	90	15	15			60		залік
Заочна	3	5	3	90	4	4			82		залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі					
		Л	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1 Поняття, мета та система покарання													

Тема 1.1. Поняття та мета покарання.	10	2	1	-	-	7	11	1	-	-	-	10
Тема 1.2. Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання	6	1	1	-	-	4	6	1	-	-	-	5
Тема 1.3. Особливості призначення основних покарань та проблеми їх застосування у судовій практиці.	6	1	1	-	-	4	11	1	-	-	-	10
Тема 1.4. Проблеми призначення у судовій практиці покарань, що можуть застосовуватись як основні, так і додаткові	9	1	1	-	-	7	5	-	-	-	-	5
Тема 1.5. Додаткові покарання, передбачені в кримінальному законодавстві	7	1	2			4	6	1				5
Тема 1.6. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.	6	1	1	-	-	4	5	-	-	-	-	5
Разом	44	7	7	-	-	30	44	2	2			40
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення												

Тема 2.1. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.	8	1	1	-	-	6	6	1	-	-	-	6
Тема 2.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.	8	1	1	-	-	6	9	1	-	-	-	9
Тема 2.3. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.	7	1	1	-		5	10					10
Тема 2.4. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.	7	1	1			5	6		1			5
Тема 2.5. Призначення покарання за сукупністю вироків.	9	2	2			5	6		1			5
Тема 2.6. Призначення покарання неповнолітнім.	7	2	2			3	7					7
Разом	46	8	8			30	46	2	2			42
Всього	90	15	15			60	90	4	4			82

3.3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль 1 Поняття, мета та система покарання

Тема 1.1. Поняття та мета покарання

Мета лекції: охарактеризувати поняття та ознаки покарання, які передбачені ст. 50 КК України, провести розмежування із іншими видами державного примусу і заходами громадського впливу. Провести відмежування та співвідношення покарання із кримінальною відповідальністю. Визначити мету покарання, що повинна бути досягнута при призначенні покарання за вчинене кримінальне правопорушення. Проаналізувати абсолютні теорії, відносні теорії та змішані теорії покарання, які історично існували в теорії кримінального права та на сьогодні законодавчо закріплені. З'ясувати відмінність кримінального покарання від заходів кримінально-правового характеру, а саме спеціальної конфіскації, обмежувальних заходів, примусових заходів медичного характеру, заходів, що застосовуються до юридичних осіб та примусових заходів виховного характеру.

План лекції

1. Поняття та ознаки покарання.
2. Покарання та його співвідношення з кримінальною відповідальністю.
3. Мета покарання.
4. Теорії мети покарання.
5. Відмінність кримінального покарання від заходів кримінально-правового характеру.

Тема 1.2. Застосування у судовій практиці загальних засад призначення покарання

Мета лекції: з'ясувати поняття, ознаки та значення загальних засад призначення покарання, які законодавчо закріплені у ст. 65 КК України. Визначити, що є критеріями (загальними засадами) призначення покарання за кримінальним законодавством України. Встановити, що суд призначає покарання у межах санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. З'ясувати, у яких випадках при призначенні покарання суд керується і застосовує Загальну частину Кримінального кодексу. З'ясувати особливості призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Сформулювати принципи індивідуалізації призначення покарання з урахуванням особи винного. Охарактеризувати обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання, та показати особливості їх впливу на призначення покарання. Провести детальний аналіз переліку обставин, які пом'якшують та обтяжуються покарання, передбачені в ст. ст. 66, 67 КК України.

План лекції

1. Загальні засади призначення покарання: поняття, ознаки та проблеми їх законодавчого закріплення у чинному Законі про кримінальну відповідальність.
2. Призначення покарання у межах санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення.
3. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини Кримінального кодексу.
4. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення.
5. Призначення покарання з урахуванням особи винного.
6. Пом'якшуючі та обтяжуючі обставини як фактори, що впливають на призначення покарання.

Тема 1.3. Проблеми призначення основних покарань у судовій практиці

Мета лекції: здійснити загальну характеристику основних покарань та показати проблеми їх застосування у судовій практиці. Визначити поняття громадських робіт, особливості виконання робіт у вільний від роботи чи навчання час, яких вид встановлюється органом місцевого самоврядування. Проаналізувати період, на який визначаються громадські роботи, та визначити осіб, до яких вони не застосовуються. Розкрити специфіку застосування виправних робіт, які відбуваються за місцем роботи засудженого, та особливості розрахунку відрахування із суми заробітку засудженого у дохід держави. Визначити коло осіб, передбачених ч.2 ст. 57 КК України, до яких такий вид покарання не застосовується. Проаналізувати застосування службових обмежень для військовослужбовців. Провести порівняльний аналіз із виправними роботами. Встановити, чи можливе зарахування строку покарання до строку вислуги років для присвоєння чергового військового звання. Провести аналіз обмежень прав і свобод засудженого, визначених законом і встановлених вироком суду, із застосуванням наглядових (пробаційних) та соціально-виховних заходів без ізоляції від суспільства. Визначити особливості призначення покарання у виду арешту. Охарактеризувати покарання у виді обмеження волі, умови і порядок призначення цього покарання. Розглянути умови і порядок призначення тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Визначити особливості призначення позбавлення волі, його строки та умови відбування. Проаналізувати найбільш суворий вид покарання - довічне позбавлення волі.

План лекції

1. Громадські роботи.
2. Виправні роботи.
3. Службові обмеження для військовослужбовців.
4. Пробаційний нагляд.
5. Особливості призначення покарання у виду арешту.
6. Особливості призначення обмеження волі.
7. Порядок призначення тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
8. Особливості призначення позбавлення волі на певний строк.
9. Довічне позбавлення волі.

Тема 1.4. Проблеми призначення у судовій практиці покарань, що можуть застосовуватися як основні, так і додаткові

Мета лекції: проаналізувати проблеми призначення у судовій практиці покарань, що можуть застосовуватися і як основні, і як додаткові. Охарактеризувати поняття штрафу відповідно до ч. 1 ст. 53 КК України. Визначити, в яких випадках і розмірах накладається штраф, що встановлюється в Особливій частині КК України, з урахуванням положень ч.2 ст. 53 КК України. Проаналізувати особливості призначення штрафу – як основного покарання, так і додаткового та проблеми застосування у судовій практиці. Визначити строки призначення покарання позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, як основного, так і додаткового покарання відповідно до Загальної частини КК України. Розглянути зміни до кримінального законодавства, що збільшують строки позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю у разі вчинення певних категорій кримінальних правопорушень. Проаналізувати особливості призначення позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю та виявити проблеми у судовій практиці.

План лекції

1. Проблеми призначення штрафу, як основного, так і додаткового покарання у судовій практиці.
2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – помилки в судовій практиці.

Тема 1.5. Додаткові покарання, передбачені в кримінальному законодавстві України

Мета лекції: проаналізувати додаткові покарання, які передбачені в кримінальному законодавстві України. Визначити правову природу позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Встановити, яких спеціальних звань, нагород, наукових ступеней особа не може бути позбавлена. Визначити категорію осіб, що мають військове, спеціальне звання, ранг, чин або кваліфікаційний клас. Визначити конфіскацію майна як додаткове покарання в системі покарань та виявити особливі правила призначення цього покарання. Виявити помилки призначення конфіскації майна у судовій практиці. Проаналізувати перелік майна, що не підлягає конфіскації відповідно до Закону України «Про виконавче провадження». Провести відмежування спеціальної конфіскації як заходу кримінально-правового характеру від додаткового покарання - конфіскації майна.

План лекції

1. Правова природа позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
2. Конфіскація майна як додаткове покарання в системі покарань та особливі правила призначення.

Тема 1.6. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення

Мета лекції: розкрити зміст незакінченого кримінального правопорушення. Дати характеристику готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення. Проаналізувати загальні засади призначення покарання, які враховуються при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Встановити, як суд враховує при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення ступінь тяжкості вчиненого особою діяння. Визначити вплив ступеня здійснення протиправного наміру на призначене покарання за готування чи замах на кримінальне правопорушення. Проаналізувати врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення причини, за яких суспільно небезпечне діяння не було доведено до завершення. Охарактеризувати закріплені особливості визначення правил обчислення розмірів призначеного покарання за вчинення готування до кримінального правопорушення, виявити проблемні питання та знайти шляхи подолання неправомірних рішень у судовій практиці. Провести аналіз призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення, виявити помилки в судовій практиці при обчисленні строків та розмірів покарання, передбачені кримінальним законодавством. Проаналізувати склади кримінальних правопорушень, за які можливе застосування покарання у виді довічного позбавлення волі, у разі вчинення особою незакінченого кримінального правопорушення на стадії готування або замаху на злочин.

План лекції

1. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення загальних засад призначення покарання.
2. Вплив ступеня тяжкості вчиненого суспільно небезпечного діяння на призначене покарання за вчинення незакінченого кримінального правопорушення.
3. Визначення при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення ступеня здійснення протиправного наміру.
4. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення причин, за яких суспільно небезпечне діяння не було доведено до завершення.
5. Характеристика закріплених особливостей визначення правил обчислення розмірів призначеного покарання за вчинення готування до кримінального правопорушення.
6. Призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення.

Змістовний модуль 2. Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення

Тема 2.1. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті

Мета лекції: дати характеристику об'єктивним та суб'єктивним ознакам співучасті у кримінальному правопорушенні. Встановити особливості відповідальності виконавця, організатора, підбурювача, пособника. Виокремити спеціальні питання за співучасть та особливості відповідальності співучасників в організованій групі та злочинній організації. Обґрунтувати застосування загальних засад призначення покарання при призначенні покарання кримінальне правопорушення вчинене у співучасті. Визначити, як суд враховує при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, характер та ступінь участі кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення. Сформулювати поняття характеру участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Визначити поняття ступеня участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Виявити проблеми врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Проаналізувати форми співучасті та показати приклади судової практики врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Виявити особливі помилки призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті у судовій практиці.

План лекції

1. Застосування загальних засад призначення покарання при визначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
2. Поняття характеру участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Поняття ступеня участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення.
3. Проблеми врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.

4. Поняття та види форм співучасті в кримінальному праві, їх особливий вплив на призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, вчинене у співучасті.
5. Особливі помилки призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті у судовій практиці.

Тема 2.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом

Мета лекції: сформулювати поняття та визначити правову природу призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Визначити підстави призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, та виявити проблеми встановлення їх у судовій практиці. Показати класифікацію видів призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, та виявити недоліки визначення їх в науці та практиці кримінального права. Проаналізувати види складів кримінальних правопорушень, за які неможливо застосувати більш м'яке покарання, ніж передбачено законом. Обґрунтувати особливості застосування норм Особливої частини Кримінального кодексу України при призначенні покарання, нижче від найнижчої межі. На підставі судової практики визначити особливості призначення більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Визначити підстави, які передбачені ч. 1 ст. 69 КК України, за яких суд може не призначити додаткове покарання, що визначене санкцією статті (санкції частини статті) Особливої частини КК України як обов'язкове.

План лекції

1. Визначення правової природи інституту призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
2. Підстави та умови застосування інституту призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом та особливості судової практики.
3. Класифікація видів призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, недоліки визначення їх в науці та практиці кримінального права.

4. Призначення покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу.
5. Призначення більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення.

Тема 2.3. Призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують покарання або обтяжують покарання

Мета лекції: проаналізувати загальні засади призначення покарання передбачені в ст. 65 КК України. Розглянути особливості призначення покарання з урахуванням обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання. Провести співвідношення між загальними засадами призначення покарання та застосуванням пом'якшуючих або обтяжуючих обставин. Проаналізувати перелік пом'якшуючих обставин, які передбачені статтею 66 КК України. Визначити підстави призначення покарання за наявності, обставин, що пом'якшують покарання. Розглянути строки або розміри покарань, що призначається судом винній особі за вчинення кримінального правопорушення за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Проаналізувати види обставин, обтяжують покарання, передбачені ст. 67 КК України. Розглянути проблеми застосування обтяжуючих обставин у судовій практиці та вплив їх на призначення покарання.

План лекції

1. Співвідношення між загальними засадами призначення покарання та застосуванням пом'якшуючих або обтяжуючих обставин.
2. Види пом'якшуючих обставин, які передбачені статтею 66 КК України.
3. Умови призначення покарання за наявності, обставин, що пом'якшують покарання.
4. Види обставин, обтяжують покарання, передбачені ст. 67 КК України
5. Застосування обтяжуючих обставин у судовій практиці та вплив їх на призначення покарання.

Тема 2.4. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень

Мета лекції: визначити поняття сукупності кримінальних правопорушень як передумови призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Охарактеризувати поняття та види сукупності кримінальних правопорушень, передбачених ст. 33 КК України. Провести відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально-правових норм. Необхідність знайти відмінні риси між ідеальною сукупністю кримінальних правопорушень та складним одиничним кримінальним правопорушенням. Розглянути порядок і межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Провести аналіз першого етапу призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, що утворюють сукупність. Встановити, за якими правилами визначається остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Дослідити принцип поглинання менш суворого покарання більш суворим та виявити недоліки його застосування в судовій практиці. Принципи остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, вибір повного або часткового складання призначених покарань на практиці. Виокремити межі остаточної міри покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Провести аналіз правил складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при складанні покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

План лекції

1. Сукупність кримінальних правопорушень – передумова призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
2. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально - правових норм. Відмежування ідеальної сукупності кримінальних правопорушень від складного одиничного кримінального правопорушення.
3. Порядок і умови призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за

окремі кримінальні правопорушення, які складають сукупність.

4. Принцип поглинання менш суворого покарання більш суворим та недоліки його застосування в судовій практиці.
5. Принципи остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, вибір повного або часткового складання призначених покарань на практиці.
6. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при визначенні остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Тема 2.5. Призначення покарання за сукупністю вироків.

Мета лекції: охарактеризувати поняття та ознаки сукупності вироків. З'ясувати відмінність сукупності вироків від сукупності кримінальних правопорушень. Визначити умови призначення покарання за сукупністю вироків. Встановити проблеми застосування терміна "постановлення вироку", що визначено у ч. 1 ст. 71 КК України, що виникають у судовій практиці при призначенні покарання за сукупністю вироків. Проаналізувати порядок та межі призначення покарання за сукупністю вироків. Виокремити перший етап - призначення покарання за нове вчинене кримінальне правопорушення. Простежити правила визначення остаточного покарання за сукупністю вироків. Визначити можливі проблеми встановлення невідбутої частини покарання за попереднім вироком та приєднання її до покарання, призначеного за новим вирокіом. Провести аналіз норми ст. 71 КК України та визначити вимоги, за якими здійснюється складання покарань. Проаналізувати правила та принципи призначення покарання за сукупністю вироків. Висвітлити особливості призначення покарання за вирокіами додаткових покарань та їх приєднання до нового вироку. Правила призначення покарання за вчинення кількох кримінальних правопорушень після винесення вироку на підставі ст. 70 КК України

План лекції

1. Поняття сукупності вироків. Відмінність сукупності вироків від сукупності кримінальних правопорушень.
2. Принципи призначення покарання за сукупністю вироків.

3. Визначення терміна "постановлення вироку", що визначено у ч. 1 ст. 71 КК України, проблеми, які виникають у судовій практиці при призначенні покарання за сукупністю вироків.
4. Встановлення невідбутої частини покарання за попереднім вироком.
5. Призначення покарання за кримінальне правопорушення вчинене після винесення вироку.
6. Призначення додаткових покарань за сукупністю вироків.
7. Правила призначення покарання за вчинення кількох кримінальних правопорушень після винесення вироку на підставі ст. 70 КК України.

Тема 2.6. Призначення покарання неповнолітнім

Мета лекції: провести аналіз видів покарань, які передбачені кримінальним законодавством і застосовуються до неповнолітніх. Визначити особливості призначення покарання неповнолітньому з врахуванням загальних начал призначення покарання. Показати, як враховуються при призначенні покарання неповнолітньому умови його життя та виховання. Обґрунтувати особливості призначенні покарання неповнолітньому у разі впливу на його поведінку дорослих осіб. Вплив рівня розвитку неповнолітнього на вибір та розмір покарання за вчинене кримінальне правопорушення. Охарактеризувати особливості призначення покарання неповнолітньому за незакінчене кримінальне правопорушення. Дослідити призначення покарання неповнолітньому за кримінальне правопорушення, вчинене неповнолітнім у співучасті. Охарактеризувати проблеми призначення покарання неповнолітньому за сукупністю кримінальних правопорушень. Дослідити проблеми призначення покарання неповнолітньому за сукупністю вироків.

Питання

1. Види покарань, які передбачені кримінальним законодавством і застосовуються до неповнолітніх.
2. Застосування на практиці загальних засад призначення покарання при призначенні покарання неповнолітньому.

3. Особливі умови, що враховуються при призначенні покарання неповнолітньому.
4. Встановлення обставин незакінченого кримінального правопорушення та призначення покарання неповнолітньому.
5. Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім у співучасті та особливості визначення покарання.
6. Сукупність кримінальних правопорушень та правила призначення покарання неповнолітньому.
7. Проблеми призначення покарання неповнолітньому за сукупністю вироків.

3.4. ТЕМИ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ

Змістовний модуль 1. Поняття, мета та система покарань

Тема 1.1. Поняття та мета покарання

Питання

1. Поняття та зміст покарання.
2. Покарання та його співвідношення з кримінальною відповідальністю.
3. Мета покарання.
4. Функції заходів кримінального-правового впливу.

Завдання

Підготуйте презентацію або есе за такою тематикою:

- 1) Абсолютні теорії покарання;
- 2) Відносні теорії покарання;
- 3) Теологічні теорії покарання;
- 4) Теорія спеціального попередження як мета покарання;
- 5) Теорія категоричного імперативу І. Канта.

Вирішіть казуси:

1. Остапенко під час конфлікту з Пересунько, виниклого на ґрунті особистих неприязних відносин, завдав потерпілому один удар кулаком правої руки в ліву скроню та чотири хаотичних удари кулаками в ділянку голови, чим спричинив останньому тілесні ушкодження у вигляді саден на лівій вилиці, на лівій щоці, які відносяться до категорії легких тілесних ушкоджень. Своїми діями Остапенко вчинив кримінальний проступок, передбачений ч. 1 ст. 125 КК, за який суд призначив покарання у виді громадських робіт на строк вісімдесят годин.

Дайте визначення поняття покарання відповідно до ст. 50 КК України? В даному випадку призначене покарання у виді громадських робіт буде виконувати мету покарання?

2. Водій Лисько, керуючи електроскутером, не виконав вимоги п. 16.12 Правил дорожнього руху України, не надав переваги у русі велосипедисту Вовку, в результаті чого велосипедист впала з велосипеда і отримала тілесні ушкодження. Лисько вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 286 КК України, а саме - порушення правил безпеки дорожнього руху особою, яка керує транспортним засобом, що спричинило потерпілому середньої

тяжкості тілесне ушкодження. В судовому засіданні підсудний вину в пред'явленому йому обвинуваченні за обставин, викладених в обвинувальному акті, визнав повністю, щиро розкався у вчиненому, відшкодував завдані збитки. Згідно з ч. 2 ст. 50 КК України, особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, має бути призначено покарання, необхідне й достатнє для її виправлення, а також запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень. Суд призначив йому покарання у виді обмеження волі строком на 1 (один) рік без позбавлення права керування транспортними засобами.

Дайте оцінку призначеному покаранню? Охарактеризуйте рішення суду у частині не призначення покарання позбавлення права керування транспортним засобом. Чи буде досягнута мета призначеним покаранням?

3. Між Черкіним та Сваськіною раптово виник конфлікт. Черкін, маючи злочинний умисел, спрямований на заподіяння тілесних ушкоджень, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій та передбачаючи настання відповідних суспільно-небезпечних наслідків, завдав один удар кулаком своєї правої руки у ділянку лівої скроні потерпілої Сваськіної. Продовжуючи свою протиправну діяльність, обвинувачений завдав ще один удар кулаком своєї правої руки у ділянку лівої скроні потерпілої від якого остання втратила рівновагу, після чого останній завдав не менше чотирьох ударів ногами та руками в тулуб та обличчя потерпілої. Дії Черкіна були кваліфіковані за ч. 1 ст. 125 КК України, як легкі тілесні ушкодження. *Ознайомтесь із санкцією ч.1 статті 125 КК України? Призначте необхідне і достатнє покарання Черкіну, яке виконувало б мету покарання відповідно до ч.2 ст. 50 КК України? Чи можна застосувати звільнення від кримінальної відповідальності?*

4. Згідно з вироком встановлено, що, приблизно в обідню пору доби, Юрок прибув на сільське кладовище, де виявляючи неповагу щодо поховання померлих, умисно, підійшовши до могил, які обнесені металевою огорожею, посягаючи на моральні підвалини суспільства, з корисливих мотивів, шляхом вільного доступу, вчинив крадіжку цієї металевої огорожі, яка виготовлена з чорних металів, загальною вагою 300 кілограмів (відповідно до експертизи вартістю 1185 гривень).

При призначенні покарання враховано наявність кількох обставин, які пом'якшують покарання обвинуваченому, а саме: щире каяття та активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення. Відсутність обставини, які обтяжують покарання відповідно до ст. 67 КК України. Юрок раніше не судимий, має на утриманні неповнолітню дитину.

Встановіть в діяннях особи склад кримінального правопорушення, врахуйте всі пом'якшуючі, обтяжуючі обставини та призначте покарання. Яке покарання буде необхідним та достатнім особі за вчинене суспільно небезпечне діяння?

5. Хорко, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, помітивши безпритульного собаку, вирішив завдати цій тварині болю та страждань, шляхом перерізання горла ножом, аби зісти її м'ясо. Реалізуючи свій злочинний умисел, усвідомлюючи протиправність своїх дій та діючи у присутності свого малолітнього сина, грубо порушуючи суспільні норми, що забезпечують загальноприйнятні моральні принципи щодо поводження з тваринами, зневажаючи охоронювані законом права тварин, із застосуванням жорстоких методів, вчинив знущання над твариною, яка належить до хребетних, а саме, використовуючи господарський ніж, умисно перерізав ним горло даній собаці, завдаючи тварині істотного болю та страждання, внаслідок чого собака померла. Не зупиняючись на вчиненому, продовжуючи жорстоке поводження з твариною, із застосуванням особливо жорстоких методів нелюдського поводження з твариною, підвішав даного собаку за допомогою дроту до дерева, відділив шкуру від тушки, з якої приготував страву та з'їв.

Хорко раніше судимий, не працює, розлучений, однак проживає зі співмешканкою, за місцем проживання характеризується негативно, на обліку у лікарів психіатра та нарколога не перебуває.

Охарактеризуйте особу винного, обтяжуючі та пом'якшуючі обставини вчиненого кримінального правопорушення і встановіть його склад. Яке покарання буде необхідним та достатнім особі за вчинене суспільно небезпечне діяння? Чи потребує правопорушник ізоляції від суспільства?

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.

2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
6. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
7. Колб О.Г., Колб І.О. Безпекова функція кримінального покарання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2016. Випуск 37. Том 3. С. 47-50.
8. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
9. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
10. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
11. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
12. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.
13. Шинкарьов Ю.В. Спеціальні засади призначення покарання як його диференціал. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної-науково практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І., м. Харків, 21 травня 2022 року. С. 322-323.
14. Шинкарьов Ю.В. Щодо виокремлення ознак спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського*

національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». Випуск 30, 2019 р. С. 99-103.

15. Шинкарьов Ю.В. Щодо методики визначення елементів системи спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. 2022 р. Випуск 35. С. 62-68.

Тема 1.2. Застосування в судовій практиці загальних засад призначення покарання

Питання

1. Загальні засади призначення покарання: поняття, ознаки та проблеми їх законодавчого закріплення у чинному Законі про кримінальну відповідальність.
2. Призначення покарання у межах санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення.
3. Призначення покарання відповідно до положень Загальної частини Кримінального кодексу.
4. Призначення покарання з урахуванням ступеня тяжкості вчиненого кримінального правопорушення.
5. Призначення покарання з урахуванням особи винного.
6. Пом'якшуючі та обтяжуючі обставини як фактори, що впливають на призначення покарання.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Осипенко був позбавленим права керування транспортними засобами строком на три роки, у справі про адміністративне правопорушення, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, керуючи технічно-справним автомобілем «ВАЗ 2105», помітивши пішохода, що рухався по краю проїждої частини, не вжив заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху його об'їзду, внаслідок чого допустив наїзд на даного пішохода, який помер. Судом кваліфіковано за ч. 2 ст. 286-1 КК України, як порушення правил безпеки дорожнього руху особою, яка керує транспортним засобом, якщо воно спричинило смерть потерпілого. Особу о засуджено до

покарання у виді позбавленням волі на строк 5 років із позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 2 роки. На підставі ст.75 КК України, звільнено від відбування призначеного основного покарання, якщо він протягом іспитового строку тривалістю в 2 роки не вчинить нового злочину та виконає покладені на нього обов'язки.

Прокурор подав апеляцію на призначене покарання через неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність та невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого внаслідок м'якості.

Визначте ступінь тяжкості вчиненого діяння та його вплив на призначене покарання. Чи правильно застосовано покарання у виді позбавлення права керувати транспортним засобом?

2. Заяць, перебуваючи на ювілеї свого брата в ресторані «Брізоль», перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, голосно розмовляв, чіплявся до офіціантки, нецензурно лаявся. Коли охоронець закладу зробив йому зауваження, він почав завдавати йому удари в різні частини тіла, спричинивши тілесні ушкодження, які належать до тяжких.

При спробі втечі із ресторану Заяць був затриманий працівниками поліції. На наступний день охоронець закладу, перебуваючи у лікарні, помер. Заяця було засуджено за п.8 ч. 2 ст. 115 КК України, до довічного позбавлення волі. Адвокат подав апеляцію, оскаржуючи вирок, мотивуючи його тим, що його підзахисний – раніше не судимий, який має на утриманні двох малолітніх дітей, тому до нього варто було застосувати позбавлення волі на певний строк.

Чи підлягає оскарженню вирок суду? Ознайомтесь зі ст. 115, 121 КК України. Які пом'якшуючі і обтяжуючі обставини повинен врахувати суд?

3. Свищ із метою реалізації своїх злочинних намірів, спрямованих на незаконне позбавлення волі Тараненко, зателефонував до останнього та запропонував прибути до домогосподарства його батька під приводом термінового обговорення питання щодо оренди земельних ділянок. Надалі, Тараненко прибув на територію вищевказаного домогосподарства, де Свищ, діючи за

попередньою змовою з Ядьком запропонував Тараненко пройти за будинок, для огляду автомобіля останній погодився, після чого особи почали йому завдавати численні удари тупими, твердими предметами по різних частинах тіла, а саме по голові, тулубу, кінцівках (руках та ногах). Відтак, Свищ та Ядько обвинувачувались у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 146 КК України - незаконне позбавлення волі, вчинене за попередньою змовою групою осіб, способом небезпечним для здоров'я потерпілого, що супроводжувалося заподіянням фізичних страждань здійснюване протягом тривалого часу.

Оцінюючи та аналізуючи подані сторонами кримінального провадження докази в їх сукупності, суд приходять до висновку, що в ході судового розгляду сторона обвинувачення не змогла надати докази, які б підтверджували як наявність попередньої домовленості між обвинуваченими щодо незаконного позбавлення волі потерпілого, так відповідно і саме незаконне позбавлення волі потерпілого. визнати невинуватим у пред'явленому обвинуваченні за ч. 2 ст. 146 КК України та виправдати у зв'язку з недоведеністю вчинення даного кримінального правопорушення.

Дайте оцінку рішенню суду. Які принципи призначення покарання було застосовано. Продемонструйте це на прикладах Конституції України, Кримінального кодексу та Кримінального процесуального кодексу.

4. Фікін, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, будучи раніше судимим за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 15, ч. 1 ст. 115 КК України, перебуваючи поблизу будівельних вагончиків, на ґрунті раптово виниклих неприязних відносин з потерпілою, взявши обома руками Попову за волосся вдарив не менше 7 разів її головою об бетонну трубу, після чого обома руками стискав шию потім, взявши у руки дерев'яний брус, завдав не менше 3-х ударів дерев'яним брусом по голові. Внаслідок отриманих тілесних ушкоджень Попова померла на місці події.

Фікін за місцем проживання характеризується посередньо, за місцем відбування покарання - позитивно, не працює, на обліку у лікаря-психіатра та лікаря-нарколога не перебуває, має на утриманні хвору матір, раніше судимий за умисне вбивство, належних висновків для себе не зробив, знову вчинив умисне вбивство в період умовно - дострокового звільнення. Обставиною, що пом'якшує покарання

обвинуваченого, суд визнає щире каяття, обставиною, що обтяжує покарання обвинуваченого, вчинення злочину особою, що перебуває у стані алкогольного сп'яніння.

Визначте ступінь тяжкості вчиненого діяння, особу винного та інші обставини, які вплинуть на призначене покарання. Які норми Загальної частини необхідно застосувати при призначенні покарання? Кваліфікуйте діяння та призначте покарання Фікіну.

5. Вайко їхав на мопеді по вулиці та почув крики в дворі домоволодіння свого двоюрідного брата. Обвинувачений пішов в двір до брата та побачив там О., Б., К. та Д., які били його брата. Обвинувачений хотів заступитися за брата, але вони почали бити і його, обвинувачений вирвався від них та побіг до себе додому. Обвинувачений зачинився в будинку і через деякий час до вхідних дверей прийшов К. та почав бити у двері, виражаючись при цьому нецензурною лайкою. Вайко попросив його піти, але К. не припиняв бити в двері. Тоді обвинувачений в будинку взяв рушницю, що належала батьку обвинуваченого, зарядив її двома патронами та коли К. вибив скло у вхідних дверях, обвинувачений спрямував в отвір, що утворився, ствол рушниці та вистрілив. Коли обвинувачений вийшов на вулицю, то побачив, що поцілів в голову К., який був мертвий, зброї при ньому не було. Обвинувачений не зміг сам повідомити в поліцію, тому пішов до сусідки та сказав, що вбив людину. Потім із рушницею обвинувачений пішов до свого брата та хотів налякати осіб, які там були та били його брата, і вистрілив у землю, але вони також почали бити і обвинуваченого, тому він знову втік до себе додому та почав чекати приїзду поліції, вхідні двері при цьому не зачиняв на замок. Поки обвинувачений чекав поліцію, в його будинок прийшов брат вбитого Д. зі своєю рушницею і тричі вистрілив в обвинуваченого, спричинивши йому значні тілесні ушкодження. Суд засудив Вайка за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 118 КК України.

Зверніться до положень Загальної частини КК України, що передбачає умови правомірності меж необхідної оборони. З'ясуйте, чи були перевищенні межі необхідної оборони і чи суд правильно кваліфікував діяння. Призначте покарання, враховуючи тяжкість вчиненого діяння.

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ: Алерта, 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта, 2020. 468 с.
6. Вознюк А.А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6/22. С. 308-317.
7. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. посібник. Харків, 2018. 142 с.
8. Кравчук О., Михайленко Д. Воєнний стан як обставина, яка впливає на кваліфікацію злочину та призначення покарання. *Юридична практика*. 2022. №4. С. 78-84.
9. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
10. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
11. Марисюк К. До питання про поняття загальних засад призначення покарання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 3. С. 114-118.
12. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
13. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
14. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

15. Ющик О.І. Вплив особистих факторів винного при призначенні покарання. *Еволюція конституційного, адміністративного та кримінального права за часи незалежності України*. Харків, 2022. С. 127-129.

Тема 1.3. Проблеми призначення основних покарань у судовій практиці

Питання

1. Громадські роботи.
2. Виправні роботи.
3. Службові обмеження для військовослужбовців.
4. Пробаційний нагляд.
5. Особливості призначення покарання у виду арешту.
6. Особливості призначення обмеження волі.
7. Порядок призначення тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.
8. Особливості призначення позбавлення волі на певний строк.
9. Довічне позбавлення волі.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. В судовому засіданні було встановлено, що Васюткін в комунальній квартирі розпивав спиртні напої і на побутовому рівні почав сваритись із сусідкою Івахіною. Між ними виник неприязний конфлікт, внаслідок чого Васюткін завдав кілька ударів кулаком правої руки по тулубу та голові потерпілої особи, чим спричинив легкі тілесні ушкодження. Васюткіна було засуджено за ч. 1 ст. 125 КК України і призначено покарання у виді громадських робіт 50 годин. При призначенні покарання суд не застосовував норми ст. 69 КК України. Прокурор подав апеляцію на винесений вирок.

Охарактеризуйте умови та порядок призначення громадських робіт. Вкажіть терміни покарання та особливості незастосування до певної категорії осіб. Яке рішення повинен прийняти суд на апеляцію прокурора?

2. Пулкін, знаходячись у квартирі свого брата, де вони спільно проживали, побачив в його кімнаті на столі дорогоцінний годинник, який вирішив непомітно вкрати. Він усвідомлював протиправний характер свого діяння, з корисливих мотивів викрав годинник і здав його в ломбард. Пулкін раніше не судимий, має середню спеціальну освіту, не одружений, працює слюсарем в ЧОВ «Чернівціобленерго». Його було притягнуто до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 185 КК України і призначено покарання у виді виправних робіт 6 місяців.

Визначте порядок та умови призначення виправних робіт, як основного покарання. До якої категорії осіб не застосовуються виправні роботи? Чи правильно суд призначив покарання Пулкіну?

3. Фінансовий директор підприємства «Орендар» Фисенко по видатковому касовому ордеру № 34 отримав від ФОП «Землянець» грошові кошти в сумі 20000 грн. як благодійну фінансову допомогу. Фисенко отримав кошти від підприємця готівкою, але не оприбуткував, а використав на власні потреби.

Фисенко був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 191 КК України та засуджений до позбавлення волі строком на 3 роки з позбавленням права обіймати посади, пов'язані із фінансовою діяльністю строком на 2 роки. Фисенко раніше не притягувався до кримінальної відповідальності, на утриманні має двох неповнолітніх осіб, за місцем роботи та проживання характеризується позитивно. Обтяжуючих покарання обставин суд не вбачав.

Чи правильно суд призначив покарання Фисенко? Адвокат вказав, що в санкції статті є менш суворі покарання, ніж позбавлення волі?

4. Обвинувачену Раду громадянку України, з середньою спеціальною освітою, розлучену, яка має на утриманні трьох неповнолітніх дітей, офіційно не працевлаштована, раніше не судиму визнано винуватою у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 358, ч. 4 ст. 358, ч. 1 ст. 190 КК України та призначено покарання. Відповідно, за ч. 5 ст. 27, ч. 1 ст. 358 у виді штрафу в розмірі 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а саме 8 500 гривень; за ч. 4 ст. 358 КК України у виді штрафу в розмірі 30 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а саме 510 гривень; за ч. 1 ст. 190 КК України у виді обмеження волі на строк 1 рік.

Відповідно до ч. 1 ст. 70 КК України, шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, остаточно призначено покарання у виді обмеження волі на строк 1 рік.

Ознайомтесь із санкціями статей, видами покарань та строками. Охарактеризуйте кожен призначений вид покарання. Чи правильно суд призначив покарання?

5. Суд встановив, що Берченко 10 жовтня 2021 року, знаходячись в приміщенні магазину «ЕВА», умисно, із корисливих мотивів, повторно, шляхом вільного доступу таємно викрав зі стелажа одну упаковку картриджів до бритвеного станку вартістю 590 грн.

Берченко 29 грудня 2021 року повторно, умисно, із корисливих мотивів, знаходячись в приміщенні торговельного залу магазину «АТБ-маркет» шляхом вільного доступу, таємно викрав із торговельних полиць магазину 8 плиток молочного шоколаду «Max Fun» вартістю 388 грн. та 8 плиток молочного шоколаду «Milka» вартістю 245,60 грн. Суд кваліфікував дії обвинуваченого за ч.2 ст. 185 КК України як таємне викрадення чужого майна, вчинене повторно і призначив покарання у виді штрафу строком на 4 місяці.

Дайте оцінку винесеному вироку. Визначте особливості призначення покарання у виді арешту. Чи допустив помилку суд, призначаючи покарання у виді арешту?

6. Яшко засуджений вироком суду до виправних робіт строком 10 місяців з відрахуванням в дохід держави двадцяти відсотків із суми заробітку. Згідно ст.ст. 41, 42 КВК України, засудженому було роз'яснено порядок та умови відбування покарання у виді виправних робіт строком 10 місяців з відрахуванням із суми заробітку двадцяти відсотків в дохід держави, про що відібрана письмова підписка, де він зобов'язався додержуватись встановлених законодавством порядку і умов відбування покарання. Комерційний директор підприємства зазначив, що Яшко було звільнено із займаної посади на підставі ст. 40 п. 7 КЗпП України за появу на роботі у нетверезому стані, на підставі акта про порушення трудової дисципліни, медичного висновку.

Дайте характеристику виправних робіт як виду покарання? Яке має прийняти рішення суд щодо засудженого Яшко.

7. Безробітна Лотова за вчинення крадіжки з магазину була засуджена за ч. 1 ст. 185 КК України до громадських робіт на строк 120 годин. Через два місяці після набрання вироком законної сили та відбуття певної частини громадських, Афанасьєва повідомила орган пробації про те, що вона вагітна, та документально це підтвердила.

Яке рішення повинен прийняти суд даному випадку?

Література

1. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
4. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
5. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
6. Крикливець Д.Є. Деякі питання заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2023. Випуск 75. Том 2. С. 100-104.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
9. Лабезна А.В. Довічне позбавлення волі: проблема перспектив умовно-дострокового звільнення. *Молодий вчений.* № 5 (69) (2019). С. 477-482.
10. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
11. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
12. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 1.4. Проблеми призначення у судовій практиці покарань, що можуть застосовуватися як основні, так і додаткові

Питання

1. Проблеми призначення штрафу, як основного, так і додаткового покарання у судовій практиці.
2. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – помилки в судовій практиці.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Вироком суду Щур визнаний винуватим в тому, що керуючи транспортним засобом, діючи в порушення вимог п. 12.1 Правил дорожнього руху України, не обрав безпечної швидкості руху транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним, не впорався з керуванням та втратив контроль над рухом вищевказаного транспортного засобу і, як наслідок, допустив виїзд його на частину дороги здійснив наїзд на пішоходів О. та Б., і спричинив потерпілим середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Суд визнав Щура винуватим за ч. 1 ст. 286 КК України та призначив основне покарання у виді 2 років обмеження волі, а також звільнив останнього від призначення обов'язкового додаткового покарання - позбавлення права керувати транспортними засобами на підставі ст. 69 КК України. Прокурор подав апеляцію, що суд при призначенні основного та додаткового покарання за ч. 1 ст. 286 КК України не мав права звільняти останнього від призначення додаткового покарання на підставі ст. 69 КК України, тобто судом застосований закон, який не підлягає застосуванню, а, отже, неправильно застосований закон України про кримінальну відповідальність.

Встановіть, чи підлягає задоволенню апеляція прокурора? Чи може бути особа звільнена від додаткового покарання на підставі ст. 69 КК України?

2. В процесі руху, водій Білка, рухаючись із допустимою швидкістю в населеному пункті 50 км/год, наближаючись до нерегульованого пішохідного переходу, допустивши крайню неухважність до дорожньої обстановки та її зміни, маючи об'єктивну можливість завчасно виявити пішохода на пішохідному переході та

передбачити настання суспільно-небезпечних наслідків, проявляючи протиправну недбалість та не виконавши покладені на нього обов'язки як на водія, грубо порушуючи Правила дорожнього руху, не діяв таким чином, щоб не наражати на небезпеку життя і здоров'я громадян, не маючи жодних перешкод технічного і фізичного характеру для безпечного забезпечення руху, при виявленні небезпеки у вигляді пішохода, не вжив заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу або безпечного для інших учасників руху об'їзду перешкоди, внаслідок чого допустив наїзд передньою частиною керованого ним автомобіля на праву поверхню тіла пішохода, спричинивши останньому тілесні ушкодження. Вироком суду Білку було засуджено за ч.2 ст.286 КК України та призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі без позбавлення права керування транспортними засобами. На підставі ст. 75 КК України, звільнений від відбування призначеного покарання з випробуванням та встановити йому іспитовий строк тривалістю 3 (три) роки, з покладенням обов'язків, передбачених ст.76 КК України.

Не погоджуючись з вирок суду першої інстанції, прокурор подав апеляційну скаргу, в якій просив скасувати вирок суду першої інстанції та постановити свій вирок, яким визнати Білку винуватим у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України, та призначити йому покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років, із застосуванням додаткового покарання у вигляді позбавлення права керувати транспортними засобами строком на 3 роки.

Чи задовольнить суд апеляцію прокурора? Які особливості призначення покарання у виді позбавлення права керувати транспортним засобом?

3. Вижницький районний суд Чернівецької області засудив Ракію за неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей за ч. 1 ст. 137 КК України та застосував покарання у виді штрафу в розмірі дві тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Адвокат Ракії подав апеляцію на рішення суду та просив замінити штраф на обмеження волі строком на один рік.

Які умови застосування штрафу до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення? Чи може бути замінений штраф на обмеження волі?

4. А. визнано винуватим у тому, що він, будучи громадянином України, усвідомлюючи здійснення відкритої російської агресії, яка розпочалася 24 лютого 2022 року повномасштабним російським вторгненням на територію України, метою якого є повалення конституційного ладу, територіальної цілісності та захоплення територій, усвідомлюючи російську агресію проти України, з метою переслідування своїх особистих інтересів, перебуваючи на тимчасово окупованій території, маючи умисел на підтримку рішень та дій держави-агресора та реалізуючи його за вказівкою голови Ізюмської адміністрації окупаційної влади, розповсюджував гуманітарну допомогу серед населення, поширював газети, котрі мали зміст агітаційного характеру із закликами до підтримки рішень та дій держави агресора і повалення конституційного ладу України, публічно висловлював заперечення здійснення російською федерацією збройної агресії проти України та закликав до підтримки рішень та дій держави-агресора Російської Федерації та її збройних формувань. Зазначене він розповсюджував серед місцевого населення. Обвинувачення у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.111-1 КК України скасували в частині призначеного покарання.

Ознайомтесь з санкцією ч. 1 ст. 111-1 КК України та визначте доцільність застосування покарання у виді позбавлення обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Вкажіть особливості цього покарання та строки, які визначені кримінальним законодавством.

5. Косаренко була засуджена за ч. 1 ст. 140 КК України до обмеження волі на строк чотири роки з позбавленням права займатися медичною практикою на строк чотири роки. Адвокат засудженої подав апеляцію на вирок суду та просив не застосовувати покарання у виді позбавлення права займатися певною діяльністю, оскільки таке покарання у санкції ч. 1 ст. 140 КК України передбачено як альтернативне покарання серед інших основних

покарань, тому суд не мав права призначати за одне кримінальне правопорушення два основних покарання.

Ознайомтеся з санкцією ч.1 ст. 140 КК України. Аргументуйте чи підлягає апеляція задоволенню.

Література

1. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). практикум. Київ: Алерта, 2023.- 200 с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). практикум. Київ: Алерта, 2022. - 180 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. - 360 с.
4. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта, 2020. 468 с.
5. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
6. Крикливець Д.Є. Деякі питання заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2023. Випуск 75. Том 2. С. 100-104.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
9. Лабезна А.В. Довічне позбавлення волі: проблема перспектив умовно-дострокового звільнення. *Молодий вчений.* 2019 № 5 (69). С. 477-482.
10. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
11. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
12. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Київ: Фенікс, 2018. 324 с.

Тема 1.5. Додаткові покарання, передбачені в кримінальному законодавстві України

Питання

1. Правова природа позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
2. Конфіскація майна, як додаткове покарання в системі покарань та особливі правила призначення.
3. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Пальмиченко був засуджений за ч. 2 ст. 111 КК України за державну зраду до дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією майна: 1) квартири, де він проживав разом із дружиною та дітьми; 2) грошових коштів у сумі 100 тис. грн., які знаходилися на його банківському рахунку; 3) державну нагороду «Заслужений вчитель України»; 4) земельної ділянки, яка належала на праві власності засудженому; 5) підробленого посвідчення, яке засуджений використовував для проходження на військові частини; 6) колекцію напівдорогоцінного каміння; 7) сільськогосподарський інвентар.

Вкажіть, чи правильно суд призначив покарання Пальмиченку?

2. Заступника директора коледжу Писаренко, яка вирішувала питання про поселення в гуртожиток за визначену суму, було притягнуто до кримінальної відповідальності за одержання неправомірної вигоди службовою особою, вчинено повторно. За ч. 2 ст. 368 КК України, її було засуджено до чотирьох років позбавлення волі з позбавленням займати посади в закладах освіти та конфіскацією майна. Крім того, Писаренко була позбавлена Почесної нагороди працівника освіти.

Визначте, чи правильно суд прийняв рішення щодо Писаренко.

3. Оськін керуючи власним транспортним, побачив, що вулицю переходить його сусід Орач, з яким він перебував в неприязних стосунках, і вирішив прискорити рух, чим здійснив на нього наїзд. Від отриманих травм Орач помер на місці вчинення кримінального правопорушення. Оськіна було засуджено за умисне вбивство за ч. 1 ст. 115 КК України і призначено покарання у виді позбавлення волі

11 років. Крім того до нього застосовано конфіскацію транспортного засобу, яким керував Оськін та вчинив наїзд, як знаряддя вчинення кримінального правопорушення.

Адвокат Оськіна подав апеляцію на вирок суду, вказуючи, що санкція ч.1 ст. 115 КК України не містить додаткового покарання у виді конфіскації майна. *Чи підлягає апеляція задоволенню? Проведіть відмінність конфіскації майна від спеціальної конфіскації.*

4. Папай, керуючи транспортним засобом в стані алкогольного сп'яніння, порушив правила безпеки дорожнього руху і виїхав на зупинку автобуса, вчинив наїзд, від чого загинуло троє людей. За ч. 4 ст. 286-1 КК України, Папая було засуджено до десяти років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортним засобом строком до восьми років. Крім того, суд зазначив, що транспортний засіб є знаряддям вчинення злочину, тому підлягає конфіскації. Адвокат Папая подав апеляцію на вирок суду, заперечуючи застосування конфіскації транспортного засобу, оскільки санкція ч. 4 ст. 286-1 КК України не передбачає додаткового покарання у виді конфіскації майна.

Ознайомтесь із санкцією ч.4 ст. 286-1 КК України. Чи правильно суд виніс рішення, призначаючи покарання? Чи підлягає задоволенню апеляція адвоката?

5. Цванька, старшого радника Генерального прокурора з особливих доручень, державного радника юстиції 3-го класу було притягнуто до кримінальної відповідальності за ч. 4 ст. 368 КК України за отримання неправомірної вигоди в особливо великому розмірі службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище. Цванька було засуджено до 10-ти років позбавлення волі та 3-х років заборони займати посади в органах прокуратури. Крім того, суд позбавив особу класного чину – старшого радника, вченого звання кандидата юридичних наук та державної нагороди.

Проаналізуйте санкцію ч.4 ст. 368 КК України. Визначте ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення. Чи правильно суд застосував покарання до Цванька?

Література

1. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ: Алерта, 2023. 200 с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ: Алерта, 2022. 180 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
4. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
5. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнення. Харків: Право, 2020. 584 с.
7. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
8. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
9. Тютюгін В.І. Конфіскація майна як вид покарання. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2022. № 1 (17). С. 213-226.
10. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально-практичний посібник. Харків: Право, 2023. 254 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Київ: Фенікс, 2018. 324 с.

Тема 1.6. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення

Питання

1. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення загальних засад призначення покарання.
2. Вплив ступеня тяжкості вчиненого суспільно небезпечного діяння на призначене покарання за вчинення незакінченого кримінального правопорушення.
3. Визначення при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення ступеня здійснення протиправного наміру.
4. Врахування при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення причин, за яких суспільно небезпечне діяння не було доведено до завершення.
5. Характеристика закріплених особливостей визначення правил обчислення розмірів призначеного покарання за вчинення готування до кримінального правопорушення.
6. Призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Верешенько захопив заручника в супермаркеті «Ашан», прогрожував його вбити, намагався його задушити, але в цей момент був затриманий охороною магазину. Відповідно його було притягнуто до кримінальної відповідальності за незакінчений замах умисного вбивства заручника і було засуджено за ч. 3 ст. 15, п. 3 ч. 2 ст. 115 КК. Визначаючи розмір покарання, суд застосував положення ч. 3 ст. 68 КК та призначив йому покарання у виді позбавлення волі строком на десять років.

На рішення суду прокурором було подано апеляційну скаргу, що суд не правильно застосував статтю 68 КК України, вказавши, в санкції ч.2 ст. 115 КК України найбільш суворим покарання є довічне позбавлення волі, яке не є строковим покаранням, тому як можливо визначити його половину чи третину.

Яке рішення повинен прийняти суд? Чи підлягає скарга прокурора задоволенню?

2. Петров 7 вересня 2023 року приблизно о 16 год. 30 хв., знаходячись в приміщенні супермаркету «Сільпо» м. Чернівці, намагався таємно викрасти чуже майно, яке належить ТОВ «Сільпо», на загальну суму 700 грн., однак не довів свої протиправні дії до кінця. При цьому, Петров приблизно о 15 год. 30 хв. прибув до супермаркету «Сільпо» м. Чернівці, вирішив вчинити крадіжку чужого майна. З метою реалізації свого злочинного умислу направлено на таємне викрадення чужого майна, Петров, продовжуючи знаходитись в приміщенні торговельного залу вказаного супермаркету, о 16 год. 10 хв., скориставшись тим, що за його діями ніхто не спостерігає, з метою обернення на свою користь та особистого збагачення, взяв з торгових полиць чуже майно, що належить ТОВ «Сільпо» майна на загальну суму 434 грн. 28 коп. та поклав вказані речі до кишень куртки, у яку був вдягненим. Маючи намір таємно викрасти чуже майно, Петров приблизно о 16 год. 30 хв. цього ж дня, виконавши всі дії, які вважав необхідними для доведення злочину до кінця, а саме: винести чуже майно та розпорядитися ним, не розрахувавшись на касі, направився до виходу з торговельного залу. Однак був затриманий.

Допитаний в судовому засіданні обвинувачений Петров свою вину у вчиненні кримінального правопорушення за наведених вище обставин визнав у повному обсязі, щиро розкався і дав показання, які за своїм змістом відповідають викладеним вище обставинам вчинення кримінального правопорушення, пояснивши, що дійсно, мав намір таємно викрасти майно.

Дослідіть фактичні обставини казусу. Оберіть вид і розмір покарання, опираючись на конкретні обставини справи і положення кримінального законодавства.

3. Димкін , перебуваючи на робочій вахті на території зони відчуження ЧАЕС, у вечірню пору, після робочого часу, на території збирав волоські горіхи, сушив їх у котельні на території лісництва, маючи намір перевезти їх до місця свого постійного проживання для вживання у їжу. Усвідомлюючи, що у нього відсутній дозвіл на переміщення горіхів за межі зони відчуження, не маючи наміру проходити дозиметричний контроль, в порушення ст. 12 Закону України «Про правовий режим території, яка зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», зібрані ним на

території зони відчуження горіхи помістив до двох поліетиленових пакетів чорного кольору, розраховуючи, що на контрольно-перепускному пункті поліцейські їх не виявлять, сховав їх у багажному відділенні свого автомобіля та на КПП під час огляду автомобіля поліцейські виявили зазначені вище горіхи. Його діяння передбачає порушення вимог режиму радіаційної безпеки.

Ознайомтесь із ЗУ «Про правовий режим території, яка зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи». Визначте на якій стадії завершено суспільно небезпечне діяння. На підставі правил призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення визначте вид та розмір покарання.

4. Цюркіну було пред'явлено обвинувачення у готуванні до умисного вбивства, а саме: умисному протиправному заподіянні смерті, яке відбувалося при наступних обставинах. Починаючи з грудня 2020 року Цюркін неодноразово висловлював мешканцям будинку за місцем свого проживання, а також дружині про свій намір убити останню. 13.12.2020 він здійснив підшукування знарядь злочину, а саме придбав автомобільну покривку та горючу рідину, які приніс за місцем проживання де почав їх зберігати до появи за вказаною адресою дружини. Вказані дії, направлені на готування до позбавлення життя дружини, були помічені мешканцями будинку, які повідомили про це останню. Після цього дружина повідомила працівникам поліції про наміри чоловіка та він був затриманий на місці готування до злочину, а саме поряд із будинком за місцем проживання. Такі дії Цюркіна органом досудового розслідування кваліфіковані за ч.1 ст. 14 ч.1 ст.115 КК України.

Дослідіть фактичні обставини казусу. Призначте можливе покарання Цюркіну за готування до злочину, вказуючи на положення кримінального законодавства.

5. Дивкін на ґрунті неприязних відносин із Суріною бажаючи смерті потерпілої, спланував організувати її вбивство, замовивши його виконання іншій особі. З цією метою він звернувся до Тихохід, з проханням допомоги у підшукуванні виконавця для замовного вбивства. Усвідомлюючи суспільну небезпечність злочинного наміру, направлено на умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, проінформував правоохоронні органи про організацію

вчинення злочину, з метою недопущення здійснення цього злочинного наміру. В подальшому, з метою створення уяви Дивкіна про можливість реалізації злочинних намірів, під контролем правоохоронних органів, організував зустріч обвинуваченого з О., який нібито міг виконати замовне вбивство.

Дивкін вчинив готування до умисного особливо тяжкого злочину проти життя людини. Обвинувачений раніше не судимий, він є батьком двох повнолітніх дітей. За місцем проживання і роботи характеризується позитивно, має хронічні захворювання. Обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання суд не встановив.

Проаналізуйте обставини справи та кваліфікуйте діяння. Як суд повинен врахувати при призначенні покарання стадію завершення вчинення кримінального правопорушення? Як призначити покарання особам, які у співучасті мали намір вчинити умисне вбивство? Чи можливо застосувати довічне позбавлення волі?

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
6. Горностай А.В., Іванцова А.В. Призначення покарання за готування до злочину: проблемні питання. *Грааль науки*. № 24 (лютий, 2023). С. 159-163.
7. Горностай А.В. Окремі проблемні питання призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення. *Грааль науки*. № 17 (липень, 2022).
8. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
9. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.

10. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
11. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
12. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
13. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Змістовний модуль II Призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення

Тема 2.1. Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Питання

1. Застосування загальних засад призначення покарання при визначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
2. Поняття характеру участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення. Поняття ступеня участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення.
3. Проблеми врахування при призначенні покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.
4. Поняття ви види форм співучасті в кримінальному праві, їх особливий вплив на призначення покарання за вчинення кримінального правопорушення, вчинене у співучасті.
5. Особливі помилки призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті у судовій практиці.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Чевко, Гриник та Титаков разом домовились на вчинення викрадення дорогоцінностей із будинку сусіда. Оскільки Чевко організував вчинення такого кримінального правопорушення, його дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 27, ч. 3 ст. 185 КК України. Гриник та Титаков допомагали вчинити крадіжку як співвиконавці, тому їх дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 185 КК України. До вчинення кримінального правопорушення Гриник виготовив знаряддя, за допомогою якого правопорушники відчиняли двері до будинку та на власному автомобілі перевозив викрадені речі у сховище у себе на дачі.

Чевко вчинив кримінальне правопорушення за наявності не погашеної судимості за тотожне діяння, за місцем проживання характеризується позитивно, має на утриманні двох неповнолітніх

дітей. Гриник вчинив кримінальне правопорушення вперше, одружений, має повнолітню дитину, за місцем проживання характеризується позитивно, перебував в стані алкогольного сп'яніння. Титаков вчинив кримінальне правопорушення вперше, не одружений, не працює, за місцем проживання характеризується негативно.

Яке покарання Чевко, Гринику та Титакову має призначити суд? Як суд буде враховувати характер участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення? Аргументуйте Ваше рішення шляхом посилання на відповідні положення КК.

2. 20 листопада 2019 року о 10 годині ранку Сидоров разом із Петровою зайшли в магазин «Фокстрот». Скориставшись тимчасовою відсутністю уваги з боку працівників супермаркету та сторонніх осіб вони взяли з полиці Bluetooth Speaker вартістю 700 грн., навушники-вкладиші вартістю 99 грн. Сховавши товар в кишені вони пішли до службового виходу, де їх зустрів охоронець. Сидоров витягнув підроблене посвідчення працівника «Фокстроту» і сказав, що Петрова з ним. Охоронець нічого не запідозривши пропустив їх. На наступний день Сидоров пішов до свого товариша Юсупова і запропонував купити у нього Bluetooth Speaker та навушники-вкладиші. Юсупов відмовився, оскільки знав, що речі крадені. Сидоров розізлився, почав кричати і схопивши кришталеву вазу, почав нею розмахувати. Юсупов налякався дістав гроші і віддав Сидорову. Після чого Сидоров залишив крадені речі і пішов геть. Петрова із неповною середньою освітою, не заміжня, навчається на 1 курсі Чернівецького медичного коледжу, не працює, раніше не судима, неповнолітня (15 років) – визнала свою вину, розкаялася. Сидоров із неповною середньою освітою, не одружений, навчається на 4 курсі Чернівецького медичного коледжу, не працює, раніше не судимий, повнолітній. Юсупов не одружений, працює охоронцем в магазині, раніше не судимий, повнолітній.

Як суду повинен призначити покарання за співучасть? Як повинен врахувати характер та ступінь участі кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення?

3. Прикін за вказівкою іншого співучасника кримінального правопорушення, підшукав безпосереднього виконавця Жуліна , надав йому інформацію про місце перебування автомобіля марки

«Mercedes-Benz G-500» та відсутність охорони, а також обговорив спосіб та час вчинення кримінального правопорушення. В подальшому Прикін на власному автомобілі доставив Жуліна до місця вчинення злочину. Того ж дня Жулін незаконно проник на прибудинкову територію будинку та діючи умисно, згідно попередньо визначеного плану, за грошову винагороду, попередньо обумовлену із замовником (організатором) злочину, керуючись спільним злочинним умислом, з метою знищення майна В., за допомогою речовини вуглеводневий склад якої подібний до вуглеводневого складу суміші нафтопродуктів зміненого світлого нафтопродукту та нафтової оливи, яка була заздалегідь підготовлена та надана Прикіним останньому, шляхом облиття передньої частини автомобіля підпалив належний на праві власності В. автомобіль марки «Mercedes-Benz G-500». Його діями було вчинено умисне знищення чужого майна, вчиненими шляхом підпалу, що заподіяло майнову шкоду в особливо великих розмірах.

Встановіть роль кожного співучасника у вчиненому кримінальному правопорушенні. Як суд повинен призначити покарання та врахувати характер та ступінь участі кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення.

4. Оскальд 1970 року народження, не працює, в стані алкогольного сп'яніння зустрівся у сквері зі знайомими свого сина неповнолітніми студентами інженерно-технічного коледжу Васько та Заверухою і запропонував заробити легкі гроші, шляхом викрадення електротоварів, комп'ютерів, принтерів із закладу, де вони навчаються. Васько та Заверуха погодились допомогти Оскальду з умовою, що вони теж отримають частку.

Через кілька днів за попередньою домовленістю особи приїхали на автомобілі Оскальда, який залишився біля входу в очкуванні викраденого. Васько та Заверуха проникли до приміщення коледжу і почали збирати електроприлади та техніку (вартість майна становила 100 000 грн) з наміром винести їх, але в цей момент були затримані працівниками поліції. Під час слідства Оскальд заявляв, що не підмовляв Васька та Заверуху на вчинення крадіжки, а лише привіз їх на навчання. Васько та Заверуха визнали свою вину, щиро покаялися у вчиненому.

Встановіть роль кожного співучасника у вчиненому кримінальному правопорушенні. Як суд повинен призначити

покарання та врахувати характер та ступінь участі кожного із співучасників у вчиненні кримінального правопорушення.

5. У січні 2022 року Жувін, керуючись прагненням до наживи, з метою отримання неконтрольованого державою прибутку від незаконної реалізації незаконно виготовленого тютюну, здійснював незаконне придбання з метою збуту, зберігання з цією метою, транспортування з цією метою незаконно виготовленого тютюну (ч.1 ст. 204 КК України). Розуміючи, що самостійно здійснювати діяльність щодо збуту незаконно виготовленого тютюну, його зберігання з метою збуту, транспортування з цією метою буде складно, оскільки вказаний процес є довготривалим, потребує підготовки та залучення значних людських ресурсів, Жувін залучив осіб, об'єднаних єдиним злочинним умислом, спрямованим на отримання неконтрольованого доходу внаслідок збуту незаконно виготовленого тютюну, розробив детальний план злочинної діяльності. Здійснюючи дії щодо створення групи, у період січня 2022 - січня 2023 року, Жувін запропонував шляхом переконань, заохочень та матеріальної зацікавленості Братку та Морквіну взяти участь у збуті незаконно виготовленого тютюну.

Яке покарання повинно бути призначено Жувіну, Братку та Морквіну? Як суд буде враховувати характер участі співучасника у вчиненні кримінального правопорушення? Як призначається покарання за вчинені кримінальні правопорушення в організованій групі?

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
6. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнення. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
9. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
10. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 2.2. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

Питання

1. Визначення правової природи інституту призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
2. Підстави та умови застосування інституту призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом та особливості судової практики.
3. Класифікація видів призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, недоліки визначення їх в науці та практиці кримінального права.
4. Призначення покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини Кримінального кодексу.
5. Призначення більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Іненко працювала медичною сестрою в обласному центрі служби крові. Постійно виконувала свої професійні обов'язки сумлінно, не порушувала дисципліну, на утриманні мала двох неповнолітніх дітей та матір похилого віку. Крім того одна дитина хворіла на астму, тому потребувала постійних коштів на ліки. Одного разу до неї звернулася особа, якій потрібна була рідкісна група крові і пропонувала великі гроші при отриманні крові поза чергою. В наявності такої групи крові не було. Але Іванова знала, що така група крові є у її подруги. Вона попросила її здати і пообіцяла невелику суму грошей, однак остання не погодилась.

Через кілька днів Іненко запросила подругу до себе на каву і всипала їй снодійне, після чого взяла необхідну кількість крові. Прокинувшись подруга, відчула слабкість і втратила свідомість від великої втрати крові. Іванова злякалась і викликала медичну допомогу. Пізніше вона дізналась, що подруга була в стані вагітності. Після вказаного вчинку Іванова випила пляшку спиртного, тому при затриманні була в стані сп'яніння. Під час слідства Іненко визнала

свою вину, розповіла, що у неї була необхідність отримання коштів для лікування дитини, іншого вибору не було. Крім того, вона вважає, що допомогла людині, якій продала рідкісну кров.

На підставі складу кримінального правопорушення, яке необхідно застосувати покарання до Іненко? Як пом'якшуючі обставини будуть впливати на вирок суду?

2. Францік 1 червня 2023 року знаючи про те, що на території України у зв'язку з військовою агресією РФ проти України введено воєнний стан, згідно Указу Президента України від 24.02.2022 року за №64/2022, перебуваючи біля банкомату банку "ПуМБ», що розташований на зовнішній стіні магазину, підійшов до потерпілого Бевза, який в той час у вказаному банкоматі отримував грошові кошти висмикування з руки потерпілого грошові кошти в сумі 3000 гривень, після чого з викраденим з місця події зник, чим заподіяв потерпілому матеріальної шкоди на вказану суму. Своїми умисними діями, які виразились у відкритому викраденні чужого майна (грабіж), вчиненими в умовах воєнного стану, Францік вчинив злочин, передбачений ч.4 ст.186 КК України.

Суд встановив наявність низки обставин, що пом'якшують його покарання - щире каяття, активне сприяння розкриттю злочину, молодий вік, за відсутності обставин, що обтяжують покарання. Також, враховано і характеризуючі дані особи обвинуваченого, зокрема, який має посередні характеристики, є особою молодого працездатного віку, однак офіційно не працює, на обліку у лікаря нарколога та психіатра не перебуває, з врахуванням позиції потерпілого у провадженні, який не наполягав на суворості покарання. Крім того, судом визнано виключними обставинами, що пом'якшують покарання обвинуваченому - молодий вік, збіг складних сімейних обставин, втрату батьків, сирота, догляд за братом - інвалідом, який потребує стороннього догляду, втрату роботи у зв'язку з військовою агресією росії.

Встановіть підстави та умови застосування ст. 69 КК України. Які пом'якшуючі обставини суд повинен врахувати при призначенні більш м'якого покарання ніж передбачено законом? Призначте покарання Франціку за вчинений злочин.

3. Вироком суду Щур визнаний винуватим в тому, що керуючи транспортним засобом діючи в порушення вимог п. 12.1 Правил

дорожнього руху України, не обрав безпечної швидкості руху транспортного засобу, щоб мати змогу постійно контролювати його рух та безпечно керувати ним, не впорався з керуванням та втратив контроль над рухом вищевказаного транспортного засобу і, як наслідок, допустив виїзд його на частину дороги здійснив наїзд на пішоходів О. та Б., і спричинив потерпілим середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Суд визнав Щура винуватим за ч. 1 ст. 286 КК України та призначив основне покарання у виді 2 років обмеження волі, а також звільнив останнього від призначення обов'язкового додаткового покарання - позбавлення права керувати транспортними засобами на підставі ст. 69 КК України. Прокурор подав апеляцію, що суд при призначенні основного та додаткового покарання за ч. 1 ст. 286 КК України не мав права звільняти останнього від призначення додаткового покарання на підставі ст. 69 КК України, тобто, судом застосований закон, який не підлягає застосуванню, а, отже, неправильно застосований закон України про кримінальну відповідальність.

Встановить чи підлягає задоволенню апеляція прокурора? Чи може бути особа звільнена від додаткового покарання на підставі ст. 69 КК України?

4. Жулькін в період часу з 23 червня 2022 року по 18 вересня 2022 року, в соціальній мережі «Facebook» зі своєї особистої сторінки умисно з метою самоствердження за рахунок приниження інших осіб, без відповідної згоди таких осіб, поширив персональні дані потерпілого Ілюка, а саме національність, а також адресу проживання і місце народження, шляхом публікації дописів на особистій сторінці, та на сторінці онлайн спільноти в соціальній мережі «Facebook» - конфіденційну інформацію щодо фактичного місця проживання, а також час та місце перебування, та фотографії з написами образливого змісту, зроблені без відома та дозволу особи, що стосується потерпілого. Жулькін був обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.182 КК України. Інформацію про обвинуваченого: громадянина України, пенсіонер, інваліда II групи, на утриманні має двох неповнолітніх дітей, одруженого, раніше не судимий, після вчиненого кримінального правопорушення щиро покався та активно сприяв у розкритті кримінального правопорушення.

Встановіть підстави та умови застосування ст. 69 КК України. Які пом'якшуючі обставини суд повинен врахувати при призначенні більш м'якого покарання ніж передбачено законом? Призначте покарання Жулькіну за вчинене кримінальне правопорушення., враховуючи інформацію.

5. Луцюк, будучи військовослужбовцем військової служби за контрактом та проходячи військову службу на посаді механіка відділення технічного обслуговування автомобільної техніки взводу технічного забезпечення роти матеріального забезпечення батальйону матеріально-технічного забезпечення військової частини, у військовому званні «матрос», 12.12.2021 року о 08 год. 00 хв., не з'явився вчасно на службу без поважних причин з лікувального закладу, та ухилявся від проходження військової служби до 09 год. 00 хв. 18.04.2022 року, проводячи час на власний розсуд не пов'язуючи його з обов'язками військової служби.

Дії обвинувачуваного суд кваліфікує за ч. 4 ст. 407 КК України нез'явлення вчасно на службу без поважних причин, вчинене в умовах особливого періоду, крім воєнного стану, військовослужбовцем (крім строкової служби). Під час слідства особа щиро покаялась та сприяла розкриттю кримінального правопорушення.

Проаналізуйте склад кримінального правопорушення, встановіть час його вчинення. Які підстави застосування ст. 69 КК України? Чи вплине воєнний стан на застосування більш м'якого покарання ніж передбачено законом? Визначте вид та розмір покарання.

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.

6. Димитрієва Т.В. Порівняльно-правовий аналіз призначення більш м'яких покарань, ніж передбачено законом в зарубіжних країнах та Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Сер. : Право.* Харків, 2021. Випуск 34. С. 109-115.
7. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
8. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
9. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
10. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
11. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
12. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 2.3. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують покарання.

Питання

1. Співвідношення між загальними засадами призначення покарання та застосуванням пом'якшуючих або обтяжуючих обставин.
2. Види пом'якшуючих обставин, які передбачені статтею 66 КК України.
3. Умови призначення покарання за наявності, обставин, що пом'якшують покарання.
4. Види обставин, обтяжують покарання, передбачені ст. 67 КК України
5. Застосування обтяжуючих обставин у судовій практиці та вплив їх на призначення покарання.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. 25 лютого 2023 року Харін помітив раніше незнайому йому громадянку, яка проходила в цей час по вулиці та тримала в своїй лівій руці сумку чорного кольору з особистими речами. У нього виник умисел, направлений на відкрите викрадення чужого майна. Реалізуючи свій злочинний умисел, з корисливих мотивів, з метою наживи та особистого збагачення, усвідомлюючи протиправність своїх дій, передбачаючи настання суспільно небезпечних наслідків та бажаючи їх настання, діючи в умовах воєнного стану, обігнав потерпілу, яка в цей час проходила і шляхом ривку своєю лівою рукою вирвав з рук останньої сумку, в якій знаходився мобільний телефон, грошові кошти загальною сумою 3457 грн., після чого з місця події зник та в подальшому розпорядився викраденим майном на свій розсуд. Дії обвинуваченого суд кваліфікує за ч. 4 ст. 186 КК України, тобто відкрите викрадення чужого майна (грабіж), вчинене в умовах воєнного стану. Суд визнав пом'якшуючими обставинами щире каяття, активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, добровільне відшкодування завданої шкоди і застосував ст. 69-1 КК України. Прокурор подав апеляцію на рішення суду, вказавши, що вчинення кримінального правопорушення в умовах воєнного стану є обтяжуючою обставиною.

Яке повинно бути рішення на апеляцію прокурора? Відповідно до вказаної справи вирішіть питання про призначення покарання Харіну за вчинене кримінальне правопорушення.

2. 30 травня 2022 року на ДСПШ в м. Калаки Хмельницької області зупинено автомобіль, де в якості пасажира перебував Пачук, який добровільно видав працівникам поліції поліетиленовий згорток з порошкоподібною речовиною білого кольору, що містився у дорожній сумці, та полімерний пакет з чотирма таблетками білого кольору, які знаходилися у нагрудній сумці чорного кольору. Відповідно до висновку експерта надані на дослідження речовини містять у своєму складі особливо небезпечну психотропну речовину РVP та таблетки містять у своєму складі наркотичний засіб.

Пачук обвинувачувався за ч.2 ст. 309 КК України і йому було призначено покарання у виді позбавлення волі до 3 років. При цьому на досудовому слідстві він визнав свою вину, щиро покався, активно сприяв розкриттю злочину. За місцем роботи та проживання характеризується позитивно, на утриманні має неповнолітню дитину.

Як суд призначає покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання? Визначте зміст обставин, що пом'якшують покарання за наявності яких суд призначає покарання у межах визначених ст. 69-1 КК України?

3. Суркін 10 жовтня 2022 року був засуджений за ч. 4 ст. 185 КК України на 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 75 КК України звільнений від відбування призначеного покарання з випробуванням з іспитовим строком на 3 роки.

Прокурор подав апеляційну скаргу та просить вирок скасувати через невідповідність призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого внаслідок м'якості, та ухвалити новий вирок, яким засудити за ч. 4 ст. 185 КК України призначити покарання у виді 5 років позбавлення волі. Аргументує тим, що кримінальне правопорушення вчинене особою, яка раніше вже притягувалась до кримінальної відповідальності за вчинення аналогічних кримінальних правопорушень, після звільнення з місць позбавлення волі на шлях виправлення не стала та вчинила новий злочин через незначний проміжок часу після звільнення, не працює, покращує свій матеріальний стан шляхом викрадення чужого майна, притягувався

до адміністративної відповідальності, викрадене майно було повернуте потерпілій через те, що він не встиг розпорядитися викраденим.

Яким повинно бути рішення суду на апеляцію прокурора? Дослідить обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання.

4. Рішенням районного суду від 14 жовтня 2017 року Видейкіну було призначено аліменти на утримання дочки в грошовій сумі у розмірі 713 гривень щомісячно, до досягнення дочкою повноліття. Стягнення аліментів було розпочато з 15.10.2017 року. Однак Видейкін від сплати аліментів злісно ухилявся, оскільки не працевлаштовувався та заходів щодо працевлаштування з метою погашення заборгованості зі сплати аліментів не вживав грошові кошти на утримання неповнолітньої дитини не виплачував, що призвело до виникнення заборгованості із сплати аліментів у розмірі, що сукупно складає 154000 гривень. Видейкін винен у вчиненні кримінального правопорушення у вигляді кримінального проступку, що передбачений частиною 1 статті 164 КК України. Інформація: освіта середня; не працюючий; неодружений; інвалід 2 групи на утриманні має одну дитину; згідно ст. 89 КК України судимостей не має; на обліку у лікаря-нарколога чи лікаря-психіатра не перебуває), щиро покаявся та сприяв розкриттю кримінального правопорушення. Суд врахував пом'якшуючі обставини і застосував ст. 69 КК України і призначив покарання у виді 60 годин громадських робіт.

Як суд призначає покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання? Чи правильно суд застосував покарання до Видейкіна? Ознайомтесь із санкцією ч.1 ст. 164 КК України?

5. Зуцько знаходячись на території цвинтаря, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, передбачаючи його суспільно небезпечні наслідки і бажаючи їх настання, переконавшись, що за ним ніхто не спостерігає, посягаючи на громадську моральність, а також честь і гідність померлих, нехтуючи людськими цінностями та загальноприйнятими моральними принципами, традиціями та релігійними положеннями щодо поховання померлих та вияву поваги до пам'яті покійних, застосовуючи фізичну силу демонтував та здійснив крадіжку чотирьох металевих стовпчиків огорожі, металевого столика та підставки для квітів із вказаних місць поховання, і з корисливою метою заволодів ними, після чого покинув місце вчинення злочину та

в подальшому розпорядився викраденим за власним розсудом. В судовому засіданні обвинувачений свою вину у вчиненні інкримінованого йому кримінального правопорушення визнав повністю, щиро покався та погодився з висунутим відносно нього обвинуваченням та його правовою кваліфікацією.

Як суд призначає покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання? Кваліфікуйте діяння Зуцько та призначте покарання відповідно до норм Загальної частини КК України.

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
6. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнення. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
9. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
10. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 2.4. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Питання

1. Сукупність кримінальних правопорушень – передумова призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
2. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції кримінально - правових норм. Відмежування ідеальної сукупності кримінальних правопорушень від складного одиничного кримінального правопорушення.
3. Порядок і умови призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які складають сукупність.
4. Принцип поглинання менш суворого покарання більш суворим та недоліки його застосування в судовій практиці.
5. Принципи остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, вибір повного чи часткового складання призначених покарань на практиці.
6. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення при визначенні остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Шимакін з земельної ділянки поряд з його будинком зірвав рослини коноплі, які висушив та подрібнив, таким чином виготовив особливо небезпечний наркотичний засіб, обіг якого заборонено - канабіс, та який в подальшому незаконно зберігав для власного вживання без мети збуту за місцем свого проживання. Під час проведення обшуку працівники поліції в квартирі, виявили та в подальшому вилучили суху речовину рослинного походження - канабіс, загальна маса якого, в перерахунку на висушену речовину, становить 23,424 г, та було виявлено бойові припаси у вигляді 10 патронів, осколкової ручної гранати Ф-1.

Обвинувачений Шимакін у судовому засіданні свою вину у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 309, ч.

1 ст. 263 КК України, визнав повністю та підтвердив фактичні обставини, викладені в обвинувальному акті.

Обставиною, що пом'якшує покарання ОСОБА_3, у відповідності до ст. 66 КК України, суд визнає щире каяття. Обставин, що обтяжують покарання обвинуваченого, у відповідності до ст. 67 КК України, судом не встановлено. Суд також враховує, що обвинувачений неодружений, на утриманні малолітніх дітей не має, офіційно не працює, притягувався до адміністративної відповідальності, раніше судимий, за медичною допомогою до лікаря-психіатра та лікаря-нарколога не звертався, за місцем проживання характеризується негативно. Крім того, судом враховується матеріальне становище, вік та стан здоров'я обвинуваченого.

Призначте покарання за кожне вчинене кримінальне правопорушення, що входить у сукупність. Визначте остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень на підставі принципів ст. 70 КК України.

2. Мицько, перебуваючи в стані наркотичного сп'яніння, керуючи автомобілем рухався в темну пору доби зі швидкістю, що перевищує допустиму 50 км/год. в межах населеного пункту. Проїжджаючи ділянку дороги, яка вкрита асфальтобетонним покриттям, водій не врахувавши дорожньої обстановки та неправильно застосувавши прийоми керування транспортним засобом, не виявив небезпеку для руху, вчинив наїзд на пішохода, яка перетинала проїзну частину дороги, не вжив заходів для зменшення швидкості аж до зупинки транспортного засобу, в результаті потерпіла померла за короткий проміжок часу. Крім того, водій після дорожньо-транспортної пригоди, достовірно знаючи, що саме своїми діями він поставив в небезпечний для життя стан внаслідок травмування автомобілем, залишив останню на проїжджій частині дороги, продовживши рух. Вироком суду Мицька визнано винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч.2 ст. 286 та ч.1 ст. 135 КК України і призначено йому покарання: за ч.2 ст. 286 КК України у виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк три роки; за ч.1 ст. 135 КК України у виді 2 (двох) років обмеження волі.

На підставі ч. 1 ст.70 КК України остаточне покарання за сукупністю злочинів визначено шляхом поглинання менш суворого

покарання більш суворим та призначено йому покарання у виді 5 (п'яти) років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на 3 (три) роки. На підставі ст.75КК України звільнено Мицька від відбування основного покарання з випробуванням, якщо він протягом іспитового строку тривалістю три роки не вчинить нового злочину і виконає покладені на нього зобов'язання. Прокурор подав апеляцію на вирок суду першої інстанції, вказавши, що покарання не відповідає ступеню тяжкості.

Проведіть аналіз призначених покарань за кожне кримінальне правопорушення. Які правила визначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд?

3. На підставі вироку районного суду 30.09.2022р. Юбко була визнана винною у скоєнні кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 125 КК України, їй призначено покарання у виді 90 (дев'яносто) годин громадських робіт. 31 січня 2023 року засуджену було поставлено на облік до Державної установи «Центр пробації», де ознайомлено з порядком та умовами відбування призначеного їй покарання та з передбаченою законом відповідальністю у випадку ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт. З 14 по 28 лютого засуджена виконала громадські роботи у розмірі 16 годин, однак починаючи з 01.03.2023р., діючи умисно, більше не прибувала до селищної ради та громадські роботи не виконувала і не відбула призначене покарання у виді громадських робіт загальною кількістю 74 (сімдесят чотири) години громадських робіт. Дії Юбко орган дізнання кваліфікував за ч.2 ст.389 КК України ухилення засудженого від відбування покарання у виді громадських робіт та призначити їй покарання у виді обмеження волі строком на 1 (один) рік.

Охарактеризуйте принципи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. На підставі ст. 71 КК України призначте покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та застосуйте ст. 72 КК України для визначення остаточного покарання.

4. Ількін обвинувачується у тому, що зайшовши на територію домоволодіння, грубо порушуючи громадський порядок, із мотивів явної неповаги до суспільства, що виразилось в зневажливому

ставленні до громадського порядку та існуючих у суспільстві загально визначених правил поведінки і моральності, діючи з особою зухвалістю, дістав із внутрішнього карману власної куртки пістолет марки «Ерма 459-С» (який придбав через мережу Інтернет на сайті «olx.ua» для власного використання всупереч передбаченому законом порядку), з якого здійснив 3 постріли в сторону потерпілого, чим завдав останньому тілесні ушкодження, відповідно до висновку експерта, спричинивши їй тілесне ушкодження у вигляді рани правої гомілки. Захисник в інтересах обвинуваченого просив суд врахувати, що його підзахисний щиро покався, позитивно характеризується, повністю відшкодував моральну та матеріальну шкоду потерпілим про свідчить наявна в матеріалах справи угода про добровільне відшкодування шкоди. Ількін визнав вину в інкримінованих кримінальних правопорушеннях, передбачених ч.1 ст. 263, ч. 4 ст. 296 КК України.

Призначте покарання за кожне вчинене кримінальне правопорушення, що входить у сукупність. Визначте остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень на підставі принципів ст. 70 КК України.

5. Димкін побачив мопед, чорного кольору, який належить Жижину, та переконавшись в тому, що за його діями ніхто не спостерігає, зняв з підніжки вищевказаний транспортний засіб та за допомогою фізичної сили рук та ніг поштовхав його до свого будинку. За наведених обставин він вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч.2 ст.189 КК України, за кваліфікуючими ознаками: незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене повторно.

Крім того Димкін, через кілька днів прибув до торговельного залу магазину «Сільпо» таємно викрав з полиці картриджі для гоління у кількості 2 упаковок, вартістю 726,66 грн. за упаковку, сховав в боковий карман кофти та не оплативши товар пройшов повз касову зону та покинув місце скоєння злочину. За наведених обставин він вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч.4 ст.185 КК України, за кваліфікуючими ознаками: таємне викрадення чужого майна (крадіжка), вчинена повторно, в умовах воєнного стану

Призначте покарання за кожне вчинене кримінальне правопорушення, що входить у сукупність. Визначте остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень на підставі принципів ст. 70 КК України.

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.
6. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнення. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
9. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
10. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 2.5. Призначення покарання за сукупністю вироків.

Питання

1. Поняття сукупності вироків. Відмінність сукупності вироків від сукупності кримінальних правопорушень.
2. Принципи призначення покарання за сукупністю вироків.
3. Визначення терміну "постановлення вироку", що визначено у ч. 1 ст. 71 КК України, проблеми, які виникають у судовій практиці при призначенні покарання за сукупністю вироків.
4. Встановлення невідбутої частини покарання за попереднім вироком.
5. Призначення покарання за кримінальне правопорушення вчинене після винесення вироку.
6. Призначення додаткових покарань зі сукупністю вироків.
7. Правила призначення покарання за вчинення кількох кримінальних правопорушень після винесення вироку на підставі ст. 70 КК України
8. Проблеми, що виникають у судовій практиці, щодо визначення (обчислення) невідбутої частини покарання, призначеного за попереднім вироком.
9. Випадки визначення остаточного покарання за сукупністю вироків шляхом поглинання не відбутої частини покарання за попереднім вироком або покарання, призначеного за новим вироком.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. Сілько, яка раніше судима за ст. 190 ч. 1 КК України до штрафу у розмірі 510 гривень, було визнано винною у вчиненні нового кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 190 КК України, та їй призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 2 (два) роки. На підставі ст.72 КК України, за сукупністю вироків, шляхом повного складання призначеного покарання у виді штрафу за попереднім вироком, остаточно призначено покарання у виді двох років позбавлення волі та штрафу у розмірі 30 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, тобто у сумі 510 грн. На підставі ст.75 КК України Сілько було звільнено від відбування покарання з випробуванням, встановивши іспитовий строк 1 (один) рік, із покладанням, передбачених ч. 1 ст.76, п.2 ч.2 ст.76 КК України,

обов'язків: періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації; повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи; не виїжджати за межі України без погодження з уповноваженим органом з питань пробації. Прокурор подав апеляцію на вирок суду, вказуючи на неправильне застосування норм кримінального законодавства у частині самостійності виконання покарань та правил складання покарань.

Яке рішення повинен прийняти суд на подану апеляційну скаргу?

2. Вироком суду, який вступив в законну силу Писанку було засуджено за ч.2 ст.15, ч.1 ст.185 КК України до покарання у вигляді 100 (ста) годин громадських робіт. За порушення порядку та умов відбування покарання, його попереджено, що у разі продовження порушення порядку та умов відбування покарання він може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за ч.2 ст.389 КК України. Проте, він порушив вимог ст.37 ВКВ України щодо зобов'язання додержуватися встановлених відповідно до законодавства порядку і умов відбування покарання, сумлінно ставитися до праці, працювати на визначених для них об'єктах і відпрацьовувати встановлений судом строк громадських робіт, тим самим не приступив до теперішнього часу до виконання покарання у вигляді 100 годин громадських робіт і таким чином ухилився від виконання покарання. За таких обставин, своїми умисними діями Писаренко вчинив кримінальний проступок, передбачений ч.2 ст. 389 КК України, за ознаками ухилення засудженого від відбуття покарання у вигляді громадських і засуджений до арешту строком на два місяці. Остаточне покарання було призначено за правилами п.4 ч.1 ст.72 КК України – арешту два місяці і не враховано попередній вирок.

Як суд повинен був призначити покарання за сукупністю вироків? Чи впливає невідбута частина покарання на остаточне покарання? Які принципи призначення покарання за сукупністю вироків?

3. Оськін раніше судимий: 1) 03.09.92 районним судом за ст.ст. 215-3 ч. 1, 215 ч. 1, 42 КК України 1960 року на 3 роки позбавлення волі; 2) 07.07.03 Апеляційним судом за ст.ст. 115 ч. 2 п. 6, 289 ч. 3, 357 ч. 3, 185 ч. 2, 70 КК України до довічного позбавлення волі з конфіскацією всього майна, що є його особистою власністю.

Оськін, який відбував покарання у виді довічного позбавлення волі у пенітенціарній установі, незаконно придбав наркотичний засіб канабіс, який він незаконно зберігав при собі у спідній білизні до 30 квітня 2023 року. За що був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 309 КК України та призначено йому покарання у виді обмеження волі на строк 2 (два) роки.

Призначте остаточне покарання Оськіну. Який принцип призначення покарання за сукупністю вироків необхідно застосувати? Чи всі покарання, які були призначені будуть входити у сукупність?

4. Мизазькіна відбуваючи покарання за ч. 2 ст. 185 КК України (призначено 1 рік 1 місяць позбавлення волі), перебуваючи у будинку дитини при виправній колонії нанесла своїй доньці кулаком правої руки один удар в праву частину обличчя, після чого взяла дитину з ліжка, нанесла ще один удар кулаком правої руки по її спині, та один удар кулаком правої руки в праву частину обличчя малолітньої дитини, чим спричинила їй тілесні ушкодження. Дії Мизазькіної кваліфіковані за ст. 125 ч.1 КК України як умисне легке тілесне ушкодження.

На день розгляду справи невідбута частина покарання становить 17 днів. Мизазькіну визнано винною у пред'явленому обвинуваченні за ч.1 ст. 125 КК України та призначено покарання в виді штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, в сумі 850 гривень на користь держави.

Як суд повинен був призначити покарання за сукупністю вироків? Чи впливає невідбута частина покарання на остаточне покарання? Який принцип призначення покарання за сукупністю вироків може застосувати суд?

5. 23 вересня 2020 року, приблизно о 02.50 год., Деркін, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, діючи з прямим умислом направленим на порушення недоторканності житла громадян, вважаючи, що його співмешканка Т. може перебувати в гостях в його односельчанина Ж., з метою її відшукання незаконно проник на подвір'я, а далі через незачинені вхідні двері до житлового будинку, відповідальність за що передбачена ч. 1 ст. 162 КК України. У судовому засіданні Деркін свою вину у пред'явленому обвинуваченні визнав повністю та надав показання, що в зазначений

день випивав алкоголь із своєю співмешканкою в себе вдома. Через деякий час зауважив, що вона кудись пішла. Припустивши, що вона пішла до Ж., зайшов до його будинку через незачинені вхідні двері. Щиро розкався у вчиненому.

Інформація про обвинуваченого: раніше судимий згідно з вироком районного суду від 13.02.2020 за ч. 1 ст. 122КК України до покарання у вигляді обмеження волі на строк один рік, на підставі ст.75КК України звільнений від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком 1 рік; згідно з вироком районного суду від 18.10.2021 за ч. 3 ст. 185КК України із застосуванням ст. 69 КК України до покарання у вигляді обмеження волі на строк один рік шість місяців.

Як суд повинен був призначити покарання за сукупністю вироків? Чи впливає невідбута частина покарання на остаточне покарання? Який принцип призначення покарання за сукупністю вироків може застосувати суд?

Література

Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.

2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.

3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.

4. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.

5. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.

6. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.

7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.

8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.

9. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
10. Тютюгін В.І, Рубашенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.

Тема 2.6. Призначення покарання неповнолітнім.

Питання

1. Види покарань, які передбачені кримінальним законодавством і застосовуються до неповнолітніх.
2. Застосування на практиці загальних засад призначення покарання при призначенні покарання неповнолітньому.
3. Особливі умови, що враховуються при призначенні покарання неповнолітньому.
4. Встановлення обставин незакінченого кримінального правопорушення та призначення покарання неповнолітньому.
5. Вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім у співучасті та особливості визначення покарання.
6. Сукупність кримінальних правопорушень та правила призначення покарання неповнолітньому.
7. Проблеми призначення покарання неповнолітньому за сукупністю вироків.

Завдання

Вирішіть казуси:

1. 03 березня 2021 року в місті Вознесенську Миколаївської області неповнолітній обвинувачений Жукін та неповнолітній потерпілий Зарко перебували в приміщенні Вознесенського НВК «ЗОНЗ 1-3 ст. ДНЗ №3». В ході розмови між неповнолітнім обвинуваченим та неповнолітнім потерпілим на ґрунті раптово виниклих особистих неприязних відносин, виник конфлікт, в ході якого Жукін умисно завдав один удар правою рукою в обличчя в області лівого ока неповнолітнього потерпілого Зарко,

спричинивши останньому тілесні ушкодження у вигляді багатоосколкового перелому латеральної стінки лівої гайморової пазухи з викривленням носової перетинки, крововиливу в ділянці лівого ока, садна в ділянці лівої брови, які відносяться до тілесних ушкоджень середньої тяжкості, які не є небезпечними для життя, що спричинили тривалий розлад здоров'я. Умисні дії неповнолітнього обвинуваченого, суд кваліфікує за ч.1 ст.122 КК України, як умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, яке не є небезпечним для життя, і не потягло за собою наслідків, передбачених у статті 121 КК України, але таке, що спричинило тривалий розлад здоров'я.

Як призначить покарання суд? Які загальні засади призначення покарання повинен врахувати суд? Які покарання застосуються до неповнолітніх? Ознайомтесь із Постановою Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру» №2 від 15 травня 2006 року, чи можливо їх застосувати до неповнолітнього обвинуваченого?

2. Неповнолітній обвинувачений музично-драматичного театру діючи умисно, з корисливих мотивів та керуючись метою відкритого викрадення чужого майна, погрожуючи застосуванням насильства, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, відкрито викрав майно неповнолітнього потерпілого. Так, неповнолітній обвинувачений підійшов до неповнолітнього потерпілого, в словесній формі висловив погрозу застосування насильства, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я неповнолітнього потерпілого, а саме нанесення ударів, після чого відкрито викрав із портфелю неповнолітнього потерпілого акустику «JBL Clip2». Допитаний в судовому засіданні неповнолітній обвинувачений визнав свою вину у вчиненні інкримінованого йому злочині визнав повністю та показав, що дійсно, у вказаний час, місці та спосіб вчинив зазначений в обвинувальному акті злочин. Неповнолітній обвинувачений у вчиненому щиро розкався, просив суд суворо його не карати. Неповнолітнього визнали винним у вчиненні злочину, передбаченого ст.186 ч.2 КК України та призначили покарання у виді позбавлення волі строком на 7 років та додаткове покаранні штраф 100 н.м.д. громадян.

Чи вірно суд призначив покарання відповідно санкції ч.2 ст 186 КК України? Які обставини впливають на вибір виду і строку покарання неповнолітньому?

3. Судом встановлено, що неповнолітній Зукін, перебував біля подвір'я домоволодіння Димкіна, де в цей час на ґрунті раптово виниклих неприязних відносин неповнолітній кулаком правої руки завдав Димкіну один удар в ділянку обличчя та один удар в ділянку правого вуха, чим спричинив легкі тілесні ушкодження.

Допитаний в судовому засіданні неповнолітній обвинувачений Зукін свою вину в пред'явленому йому обвинуваченні визнав повністю, вказавши, що обставини вчинення кримінального правопорушення повністю відповідають викладеним в обвинувальному акті. Крім того вказав, що намагався зустрітись з потерпілим, щоб попросити вибачення, а також пропонував грошові кошти, але потерпілий відмовився приймати кошти. У скоєному щиро розкаюється, стверджуючи, що такого більше не повториться, просить суворо не карати.

Проаналізуйте обставини справи, врахуйте пом'якшуючі обставини. Яке покарання необхідно призначити Зукіну за вчинення кримінального правопорушення. Чи можливо застосувати примусові заходи виховного характеру?

4. Дії обвинувачених Довгіка (повнолітній) та Кружкіна (неповнолітній) кожного окремо, кваліфікуються за ч.4 ст.187 КК України - напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя особи, яка зазнала нападу (розбій), вчинений за попередньою змовою групою осіб, поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, та за п.п. 6, 9, 12 ч.2 ст.115 КК України - вбивство, тобто умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, вчинене із корисливих мотивів, з метою приховати інший злочин, за попередньою змовою групою осіб.

Довгіка та Кружкіна визнали винуватими у вчиненні злочинів, передбачених п.п.6, 9,12 ч. 2 ст. 115, ч. 4 ст. 187 КК України, та призначили покарання: за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України, за п. 9 ч. 2 ст. 115 КК України, за п.12 ч.2 ст. 115 КК України - у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього належного йому майна, за ч.4 ст. 187 КК України у вигляді дванадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього

належного йому майна. На підставі ст. 70 ч. 1 КК України за сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим, остаточно призначили покарання у вигляді п'ятнадцяти років позбавлення волі з конфіскацією всього належного майна.

Чи дотримався суд принципів призначення покарання? Проаналізуйте покарання, які можуть бути застосовані до неповнолітніх. Яке остаточне покарання може бути призначено неповнолітньому Кружкіну?

5. Неповнолітній обвинувачений Зубр, на вулиці знайшов 63 патрони до нарізної вогнепальної зброї, а саме 5,45 мм проміжних патронів, призначених для проведення пострілу з нарізної вогнепальної зброї калібру 5,45 мм. Не маючи дозволу на право придбання, зберігання та носіння бойових припасів, заволодів знайденими патронами та переніс їх до місця свого проживання, коли їх було виявлено та вилучено працівниками поліції під час обшуку. Таким чином, обвинувачений Зубр вчинив злочин передбачений ч.1 ст. 263 КК України. Суд на підставі ст. 66 КК України, визнає обставинами, що пом'якшують покарання визнання вини в скоєному, щире каяття та активне сприяння обвинуваченого розкриттю злочину, вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім. Обтяжуючі обставини відсутні. Зубра було визнано винуватим у вчиненні злочину передбаченого ч.1 ст. 263 КК України та призначено покарання у виді семи місяців позбавлення волі.

Встановіть чи правильно суд визначив строк покарання у виді позбавлення волі відповідно до положень Загальної частини КК України? Чи можливо було призначити більш м'яке покарання ніж передбачено законом або заходи виховного характеру?

Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Берзін П.С., Волинець Р.А., Тащенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2022. 180 с.
4. Вереша Р.В. Курс Кримінального права України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2020. 468 с.

5. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
6. Казначєєва Д.В. Проблеми призначення покарання щодо неповнолітніх. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22). С. 176-182.
7. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін. Харків: Право, 2020. 584 с.
8. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
9. Тютюгін В.І, Рубащенко М.А, Кримінальне право України. Загальна частина. Навчально практичний посібник. Харків. Право. 2023. 254 с.
10. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.
11. Шинкарьов Ю.В. Призначення покарання неповнолітнім особам як спеціальна засада призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. Випуск 38, 2023 р. С. 54-60.

3.5. Самостійна робота

3.5.1. Методичні рекомендації до самостійної роботи

Послідовність і зміст розділів, визначених навчальною програмою, а також перелік питань для самоконтролю забезпечують цілісність лекційного і практичного засвоєння матеріалу. Необхідно перетворити здобувача вищої освіти з пасивного споживача знань на активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат та фахове застосування. Досвід постійної роботи здобувачів вищої освіти стане не тільки важливою формою навчального процесу та визначиться розширенням знань з дисципліни «Призначення покарання», а й стане основою творчого саморозвитку фахівця у процесі трудової діяльності.

Самостійна робота це форма навчання, в якій здобувач вищої освіти засвоює необхідні знання, опановує вміннями і навиками, навчається планомірно і систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності

Самостійна робота над навчальною дисципліною «Призначення покарання» може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на семінарських заняттях;
- систематизацію вивченого матеріалу перед модуль-контролем та заліком;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- переклад іноземних джерел встановленої тематики;
- розв'язування практичних задач.

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачає засоби самоконтролю (питання та завдання для самоконтролю). Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти також передбачає використання інформаційних технологій.

Самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними

для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, науковою літературою та періодичними виданнями.

3.5.2. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Призначення покарання»

№	Назва теми	
1	Особливості призначення додаткових покарань та проблеми їх застосування у судовій практиці	6
2	Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.	6
3	Призначення покарання за сукупністю вироків.	6
4	Практика застосування покарань до неповнолітніх.	6
5	Практика застосування покарання до осіб, які вже відбули покарання за умисні кримінальні правопорушення.	6
6	Призначення покарання виконавцю.	8
7	Призначення покарання пособнику.	8
8	Призначення покарання в злочинній організації.	8
9	Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.	6

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни.

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

Базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій (лекція-диспут, консультація, дискусія, лекція-презентація), практичних занять самостійної та індивідуальної роботи студентів, вирішення кейсів, індивідуального підходу до кожного студента.

Навчання здійснюється шляхом:

- усна відповідь;
- тести;

- розв'язання казусів;
- розв'язання задач;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- есе;
- виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ»

5.1. Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 50 балів здобувач набирає при поточних видах контролю методом додавання балів, одержаних ним на практичних заняттях, 50 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

5.2. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова відповідь здобувача, розв'язування тестів та задач.

Формою підсумкового контролю є **залік**. Бали поточного та підсумкового контролю підсумовуються (кількість балів за М1 + кількість балів за М2 + кількість балів за залік). Максимальна кількість балів, зароблених здобувачем може бути 100 балів.

5.3. Критерії поточного оцінювання здобувачів вищої освіти на практичному занятті

Максимальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
Середня кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з деякими неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на

	знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
Мінімальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками/не в повному обсязі
0 балів за тему практичного заняття	Здобувач не готовий до заняття, не знає програмного матеріалу, не може виконати завдання, не володіє термінами та поняттями, що розглядалися під час заняття, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.

5.4. Засоби оцінювання

усна відповідь;

тести;

розв'язання казусів;

розв'язання задач;

презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

студентські презентації та виступи на наукових заходах;

есе;

виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань.

5.5. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ Поточне оцінювання (аудиторна та самотійна робота)												Під су мко в ий кон т рол ь залі к	Сума рн а к- ть балі в (ма х.)
МОДУЛЬ I						МОДУЛЬ II							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4		
ВСЬОГО - 25						ВСЬОГО - 25							

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

5.6. Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на заліку:

Бали поточного та підсумкового контролю підсумовуються (кількість балів за М1 + кількість балів за М2 + кількість балів за залік). Максимальна кількість балів, зароблених здобувачем може бути 100 балів.

- оцінка «А»/«зараховано» — здобувач повною мірою розкриває питання, винесені для аудиторного та самотійного

опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити;

- оцінка «В»/«зараховано» — загалом рівень знань здобувача відповідає викладеному, але він припускається певних помилок при розв'язанні завдань, обґрунтування неточні, не наводяться обґрунтовані докази;

- оцінка «С»/«зараховано» — загалом рівень знань здобувача відповідає викладеному, але він припускається грубих помилок при розв'язанні завдань, обґрунтування неточні, не наводяться обґрунтовані докази;

- оцінка «D»/«зараховано» — здобувач розкриває питання у загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно;

- оцінка «E»/«зараховано» — здобувач намагається розкрити питання у загальних рисах, у загальному розуміє їх сутність, у висновках припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно;

- оцінка «Fx»/«не зараховано» — здобувач не може відповісти на поставлені запитання або відповідає неправильно, не розуміє сутності питань, не може зробити висновки.

5.7. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	Fx (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6. ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ»

1. Поняття і ознаки покарання за КК України.
2. Співвідношення покарання і кримінальної відповідальності.
3. Відмінність покарання від інших заходів кримінально-правового характеру.
4. Відмінність покарання від судимості.
5. Відмінність покарання від примусових заходів виховного характеру.
6. Кара як мета покарання
7. виправлення як мета покарання.
8. Загальне та спеціальне попередження як мета покарання.
9. Поняття та ознаки системи покарань.
10. Значення системи покарань в кримінальному праві.
11. Особливості призначення основних видів покарань.
12. Особливості призначення додаткових видів покарань
13. Особливості призначення змішаних видів покарань.
14. Особливості призначення загальних і спеціальних видів покарань.
15. Особливості призначення строкових і безстрокових видів покарань.
16. Види покарань, пов'язаних з ізоляцією засудженого від суспільства
17. Види покарань, непов'язаних з ізоляцією засудженого від суспільства
18. Поняття і розмір штрафу
19. Особливості визначення розміру штрафу при його призначенні
20. Особливості призначення штрафу як основного і додаткового покарання
21. Особливості призначення штрафу за злочин, вчинений у співучасті
22. Підстави та порядок заміни штрафу іншим покаранням.
23. Розстрочка виплати штрафу
24. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу як вид покарання. Підстави та порядок його застосування.
25. Особливості призначення позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне покарання.

26. Особливості призначення позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання.
27. Особливості призначення громадських робіт.
28. Особи, яким не призначаються громадські роботи. Особливості звільнення від громадських робіт.
29. Особливості призначення виправних робіт.
30. Особи, до яких не застосовуються виправні роботи. Особливості звільнення від виправних робіт.
31. Особливості призначення службових обмежень для військових службовців.
32. Особи, до яких застосовуються службові обмеження.
33. Конфіскація майна як вид покарання. Види конфіскації майна.
34. Підстави застосування конфіскації майна.
35. Відмінність конфіскації майна і спеціальної конфіскації
36. Особливості призначення арешту.
37. Особливості призначення обмеження волі.
38. Відмінність арешту від обмеження волі.
39. Особливості призначення тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців як вид покарання.
40. Відмінність тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців як вид покарання від службових обмежень для військових службовців.
41. Особливості призначення позбавлення волі.
42. Відмінність позбавлення волі від обмеження волі.
43. Особливості призначення довічного позбавлення волі.
44. Поняття та ознаки призначення покарання.
45. Відмінність призначення покарання від звільнення від покарання.
46. Поняття і значення принципів призначення покарання.
47. Спеціальні принципи інституту призначення покарання.
48. Поняття і значення загальних засад призначення покарання.
49. Призначення покарання в межах санкції статті Особливої частини.
50. Врахування положень Загальної частини при призначенні покарання.
51. Врахування ступені тяжкості вчиненого злочину, особи винного, обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання.
52. Поняття та ознаки обставин, що пом'якшують (обтяжують) покарання.

53. Види обставин, що пом'якшують покарання, передбачені у КК.

54. Види обставин, що обтяжують покарання.

55. Особливості врахування судом обставин, що пом'якшують покарання.

56. Особливості врахування судом обставин, що обтяжують покарання.

57. Поняття та види спеціальних правил призначення покарання.

58. Співвідношення загальних засад та спеціальних правил призначення покарання.

59. Призначення покарання при конкуренції положень Загальної частини, що регулюють призначення окремих видів покарань, та санкції статті Особливої частини КК.

60. Поняття та випадки призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

61. Підстава призначення більш м'якого покарання відповідно до ст. 69

КК.

62. Призначення основного покарання нижче від найнижчої межі встановленої у санкції статті Особливої частини КК згідно ч. 1 ст. 69 КК.

63. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання, не зазначеного в санкції статті Особливої частини КК згідно ч. 1 ст. 69 КК.

64. Не призначення додаткового покарання, передбаченого в санкції в якості обов'язкового, відповідно до вимог ч. 2 ст. 69 КК.

65. Обставини, що підлягають врахуванню при призначенні покарання за незакінчене кримінальне правопорушення.

66. Порядок призначення покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

67. Особливості призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

68. Підстава застосування ст. 69¹ КК (види та кількість обставин, що пом'якшують покарання).

69. Порядок пом'якшення покарання, передбачений ст. 69¹ КК.

70. Підстави призначення покарання особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

71. Порядок призначення покарання особі, яка вчинила кримінальне правопорушення при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

72. Особливості призначення покарання у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.

73. Особливості призначення покарання при зворотній дії закону про кримінальну відповідальність у часі.

74. Поняття та види сукупності кримінальних правопорушень.

75. Системи призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

76. Принцип поглинення покарань при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

77. Принцип складання покарань при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

78. Принципи самостійного виконання покарань при призначенні покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.

79. Призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень.

80. Особливості призначення покарання за сукупністю злочинів у випадках, коли після постановлення вироку встановлюється, що засуджений винен ще й в іншому злочині, вчиненому ним до винесення цього вироку.

81. Поняття сукупності вироків.

82. Принципи визначення остаточної міри покарання за сукупністю вироків, передбачені ст. 71 КК.

83. Принципи складання покарань за сукупністю вироків.

84. Особливості застосування принципу поглинення покарань при призначенні покарання за сукупністю вироків.

85. Призначення додаткових покарань за сукупністю вироків.

86. Призначення покарання у випадках, коли після постановлення вироку, але до повного відбуття покарання, особа вчиняє два або більше кримінальних правопорушень.

87. Поняття та види угод у кримінальному праві.

88. Порядок призначення покарання на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим.

89. Порядок призначення покарання на підставі угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання вини.

90. Міжнародні стандарти поведження з неповнолітніми правопорушниками та відповідність їм національного законодавства України про кримінальну відповідальність неповнолітніх.

91. Особливості системи покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.

92. Особливості призначення неповнолітнім штрафу.

93. Особливості призначення громадських робіт неповнолітнім.

94. Особливості призначення виправних робіт неповнолітнім.

95. Особливості призначення арешту неповнолітнім.

96. Особливості призначення позбавлення волі неповнолітнім.

97. Обставини, що підлягають додатковому врахуванню при призначенні покарання неповнолітнім.

98. Особливості призначення неповнолітньому більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.

99. Особливості призначення неповнолітньому покарання за сукупністю злочинів і за сукупністю вироків.

7. Рекомендована література

7.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#top>
6. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>
7. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
8. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
9. Про державний кордон: Закон України від 4 листопада 1991 року № 1777-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>
10. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 1 жовтня 1996 року № 392/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>
12. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
13. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>
14. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

15. Про національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
16. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 року № 3352-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text>
17. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
18. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
19. Про судоустрій і статус суддів: Закон України 2 червня 2016 року № 1402-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
20. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text
21. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах від 20 квітня 1959 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036#Text
22. Конвенція про передачу засуджених осіб від 21 березня 1983 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025#Text
23. Європейська конвенція про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками приєднання до Конвенції Закону N [336/95-ВР](#) від 22.09.95 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_007#Text
24. Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
25. Про практику призначення кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року №7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03#Text>
26. Про практику застосування судами України законодавства про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>
27. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04 червня 2010 р. № 7 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>

28. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 грудня 1996 р. № 15 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text>

7.2. Література

1. Бабанли Р.Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
2. Бережнюк В.М. Деякі аспекти характеристики обставин, що пом'якшують покарання при його індивідуалізації. *Університетські записки*. 2019. № 5. С. 387 – 394.
3. Бережнюк В.М. Загальні критерії індивідуалізації покарання під час його призначення за Кримінальним Кодексом України. *Jurnalul juridic national: teorie si practica*. 2020. № 1(41). С. 103 – 106.
4. Берзін П.С, Волинець Р.А, Ташенко В.С. Кримінальне право України (Загальна частина). Практикум. Київ. Алерта 2023. 200 с
5. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник у 3-х Т. Т.1. Загальні засади. В-во «Дакор». Київ, 2018. 404 с.
6. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 5 вид. перероб і доп. Київ: Алерта, 2018. 360 с.
7. Вереша Р.В. Курс Кримінальне право України. Загальна частина. Том II. Вчення про покарання. Підручник. Київ: Алерта. 2021. 468 с.
8. Вознюк А.А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6/22. С. 308-317.
9. Горностаї А.В., Іванцова А.В. Призначення покарання за готування до злочину: проблемні питання. *Грааль науки*. № 24 (лютий, 2023). С. 159-163.
10. Горностаї А.В. Окремі проблемні питання призначення покарання за замах на кримінальне правопорушення. *Грааль науки*. № 17 (липень, 2022).
11. Димитрієва Т.В. Порівняльно-правовий аналіз призначення більш м'яких покарань, ніж передбачено законом в зарубіжних країнах та Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Сер. : Право*. Харків, 2021. Випуск 34. С. 109-115.

12. Дмитришина Т.І. Призначення покарання неповнолітнім у сучасних умовах: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Дмитришина Тетяна Іванівна. - Одеса, 2018. - 201 с.
13. Ємельянов В.П. Кримінальне право України. Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. Посібник. Харків, 2018. 142 с.
14. Казначеева Д.В. Проблеми призначення покарання щодо неповнолітніх. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2020. № 1 (22). С. 176-182.
15. Козаченко О.В. Поняття та властивості покарання на засадах культуро-антропологічної методології. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія юридичні науки. Вип. 2. 2019. С. 44-49.
16. Кравчук О., Михайленко Д. Воєнний стан як обставина, яка впливає на кваліфікацію злочину та призначення покарання. *Юридична практика*, 2022.
17. Колб О.Г., Колб І.О. Безпекова функція кримінального покарання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2016. Випуск 37. Том 3. С. 47-50.
18. Крикливець Д.Є. Деякі питання заміни покарання у виді довічного позбавлення волі більш м'яким. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Випуск 75. Том 2. С. 100-104.
19. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / [С.В. Албул, А.М. Бабенко, О.А. Гритенко, В.Я. Конопельський, В.О. Меркулова та ін.]; за ред. д.ю.н., проф. О.В.Меркулової, д.ю.н., доцента В.Я.Конопельського. Одеса, 2017. 430 с.
20. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін, В.Я. Борисов та ін., за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна, В.І. Борисова. 6-те видане, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2020. 584 с.
21. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, Висновками Верховного Суду України /упоряд. С.Г. Туманов. Харків: Право, 2019. 792 с.
22. Лабезна А.В. Довічне позбавлення волі: проблема перспектив умовно-дострокового звільнення. *Молодий вчений*. № 5 (69) (2019). С. 477-482.

23. Марисюк К. До питання про поняття загальних засад призначення покарання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 3. С. 114-118.
24. Мірошниченко Н.А. Покарання за злочини: новий концепт. *Актуальні проблеми політики*. Вип. 67. 2021.є С. 180-186.
25. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України Станом на 4 січня 2022 року. / За заг. ред. Копотонува І.М. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2022. 932 с.
26. Остапчук Л.Г. Запобігання ухиленню від відбування покарання у виді штрафу. *Право і суспільство*. № 2 частина 2/2018. С. 174-178.
27. Рябчинська О.П. Поняття системи покарань: методологічний вимір. *Держава та регіони*. Серія Право. №2 (44). 2014. С. 93-98.
28. Савченко А.В., Шуляк Ю.Л. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частина (у схематичних діаграмах): навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 328 с.
29. Татарчук І., Дяків Т. Кримінальне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 240 с.
30. Тютюгін В.І. Конфіскація майна як вид покарання. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2022. № 1 (17). С. 213-226.
31. Федорчук І. М. Обставини, які обтяжують покарання за кримінальним правом України : монографія. Л. : ЛДУВС, 2017. 240 с.
32. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. В-во «Фенікс» Київ, 2018. 324 с.
33. Хавронюк М. І. Проступок, його сутність і порядок досудового розслідування та судового розгляду: новітні середньоазійські підходи у порівнянні із вже відомими. *Право України*. 2020. № 2.
34. Шинкарьов Ю.В. Спеціальні засади призначення покарання як його диференціал. Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної-науково практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І., м. Харків, 21 травня 2022 року. С. 322-323.
35. Шинкарьов Ю.В. Щодо виокремлення ознак спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. Випуск 30, 2019 р. С. 99-103.

36. Шинкарьов Ю.В. Щодо методики визначення елементів системи спеціальних засад призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. 2022 р. Випуск 35. С. 62-68.
37. Шинкарьов Ю.В. Призначення покарання неповнолітнім особам як спеціальна засада призначення покарання. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право»*. Випуск 38, 2023 р. С. 54-60.
38. Ющик О.І. Призначення покарання за готування до злочину. *Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу. Матеріали VIII Всеукраїнського науково-практичного семінару* (м. Івано-Франківськ, 16 листопада 2019 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2019. С. 90-95.
39. Ющик О.І. Теорія та практика призначення покарання за незакінчений злочин *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Т.2. Випуск 59. 2019. С. 109-112.*
40. Ющик О.І. Зміст покарання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. Ужгород, 2014. Випуск 26. С. 238-243.*
41. Ющик О.І. Індивідуалізація покарання як кримінально-правовий принцип. *Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. Випуск 27. Т.3 Ужгород, 2014. С. 85-89.*
42. Ющик О.І. Конфіскація майна як вид покарання. Confiscation of property as a type of punishment / О.І. Ющик . “*Innovations in Science and Education: Challenges of our time*” *Collection of scientific papers*; edited by Maryna Dei, Olha Rudenko. 2 Issue. – London: IASHE, 2017. С. 147-149.
43. Ющик О.І. Теорія та практика призначення покарання за незакінчений злочин *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Т.2. Випуск 59. 2019. С. 109-112. ULR:*
44. Ющик О.І. Вплив особистих факторів винного при призначенні покарання. *Еволюція конституційного, адміністративного та кримінального права за часи незалежності України. Харків, 2022. С. 127-129.*

7.3. Інформаційні ресурси

1. Сайт Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

2. Сайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/>

3. Сайт Верховного Суду: <https://supreme.court.gov.ua/>
4. Сайт Верховної Ради України: <https://rada.gov.ua/>
5. Сайт Вищого антикорупційного суду: <https://hcac.court.gov.ua/>
6. Сайт Міністерства юстиції України: <https://minjust.gov.ua/>
7. Єдиний державний реєстр судових рішень:
<http://reyestr.court.gov.ua/>

Навчальне видання
ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ
Навчально-методичний посібник

Укладачі: Ющик О.І., Жаровська Г.П.

Відповідальний за випуск – *Г.П. Жаровська*

Літературний редактор – *О.В. Колодій*
Технічний редактор та дизайнер обкладинки – *О.М.Кудрінська*

Підписано до друку 04.06.2024. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Друк різнографічний. Умов.-друк. арк. 5,1.
Обл.-вид. арк. 5,5. Тираж _____. Зам. ____
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету.
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2.
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002.